Ե. ՏԱՐԻ 1460 ԹՒ. ՀԱՅՈՑ 4380 ՏՐԻ 6 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1888 (Ն. Տ.) 26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1888 21 ՌԷԲԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1306

20 ՓԱՐԱ
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան
«ارەولك» غلطه‌ده نورادونكيان خاننده
غزته‌سی اداره‌سنه
Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ... 160
» » Վեցամսեայ » ... 80
» » Եռամսեայ » ... 40
Գաւառաց » Տարեկան » ... 200
» » Վեցամսեայ » ... 100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք ... 56
» » վեցամսեայ » ... 28
Դուրս գրկուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան գրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր.
Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1888

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԼՐԱԳԻՐ Ի ԳԱՒԱՌՍ ԵՒ ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

Որչափ ալ դժուարին պայմաններու մէջ հրատարակի, լրագիրն ոյժ մ'է հասարակութեան մը մէջ, և լրագրաց ծաւալումը միշտ համեմատական է հասարակութեան մը մտային զօրութեան. Այդ ոյժ կրնայ ի բարին կամ ի չարն գործածուիլ, և՝ արտաքին պարագայից բերմամբ՝ կրնայ աւելի կամ նուազ ներգործել հասարակաց մտքին վրայ. Բայց անժխտելի է թէ իր պաշտօնը ճշգիւ ըմբռնող հայ թերթ մը ազգային կարեւոր հաստատութիւն մ'է. Այդպիսի թերթ մը մեծ ծառայութիւն մը կը մատուցանէ Տէրութեան, որոյ տնօրինութիւններն ու շահերը կը բացատրէ ժողովրդին, և Ազգին, զոր կը լուսաւորէ իր ճշմարիտ շահերուն և փասներուն վրայ. Մանաւանդ գաւառաց մէջ այսպիսի թերթ մը մեծ ծառայութիւն մը կատարել կոչուած է, քանի որ ծանօթութեան ուրիշ աղբիւրք համեմատաբար յոյժ թերի են հոն.

Այս ամենաժամանակ, միշտ մեր մեծագոյն բաղձանքն եղած էր միջոց մը տալ Արեւելքի ծաւալման ի գաւառս. Թղթատարութեան ծախքն որ մէն մի թերթի համար 80 դրուշի կը հասնէր տարին, մեծ դժուարութիւն մ'էր աժան լրագիր տալու գաւառացիներուն. Արեւելքի հրատարակիչք, որչափ ալ իրենց նիւթական անշահախնդրութեան փորձերը տուած լինին, չէին կրնար ամեն զոհողութիւն մէկէն յանձն առնուլ, զի մի՛ գուցէ փասեն գործին նիւթական յաջողութեան. Կարեւորագոյն պարագայն այս նորահաստատ թերթերն ապահով հիմերու վրայ դնելն էր, անոր յարատեւութիւնն երաշխաւորելու համար. Այս կէտ նպատակին բոտ կարի ձեռք բերուելով, թերթին գինը քառասուն փարայէն քսան փարայի իջեցուցինք, և թղթատարութեան ծախք չունեցող բաժանորդագրութիւններն ալ տարեկան 200 դրուշէն 160 դրուշի. Այս փոփոխութիւն մեր ակնկալութեանց համապատասխան արդիւնք տուաւ, զի եթէ նիւթական զուտ շահն առաջուան համեմատութիւնը չգերազանցեց, գէթ թերթին ծաւալումը կրկնապատկեցաւ և եռապատկեցաւ, և մեր ալ գլխաւոր նպատակն էր բոտ կարի շատ ընթերցողներ ունենալ. Վերջերս թղթատարական վարչութեան մէկ նոր տնօրինութիւնն ինչ ինչ պայմանաց մէջ չափաւորած լինելով գաւառային սակագներն, այս իրողութիւն նոր զոհողութիւն մ'ընելու առիթ կ'ընծայէ մեզ, այս անգամ յօգուտ մեր գաւառացի բաժանորդաց. Ծանուցինք թէ՝ ներկայ նոյմ. ի սկիզբէն հաշուելով՝ տարեկան գաւառային բաժնեգինն իջեցուցած ենք 240 դրուշէն 200 դրուշի և վեցամսեայն՝ 120 դրուշէն 100 դրուշի. Թղթատարական վարչութեան բրած զեղչը չի փոխարիներ տարեկան 40 դրուշի զեղչէն մեր ընելիք կորուստը. բայց, ինչպէս ըսինք, մեր նպատակն է նոր դիւրութիւն մը տալ մեր գաւառացի բաժանորդաց, ի նկատ առնլով մանաւանդ գաւառաց տնտեսական այժմեան կացութիւնն, և քաջալերել մեր գաւառացի պատուական ազգայինները՝ մեծագոյն թուով Արեւելք ընդունելու, որով եւեթ կը յուսանք գոցել այս երեսէն մեր կրելիք փասը. Կը յուսանք թէ այս անգամ եւս իրողութիւնը կը համապատասխանէ մեր ակնկալութեանց.

Շատ անգամ դիտուած է թէ գաւառացի նոր սերնդեան լուսաւորութեան և կրթութեան համար աւելի կամ նուազ դպրոցներ կը բացուին եւ դասատուներ կը կարգուին. բայց գաւառացի չափահաս սերնդեան մտային զարգացման համար բան մը չի լինիր. Մտային զարգացման վրայ լրագրաց ազդեցութիւնն անուղղակի է, բայց առաջեան ամենէն հզօր միջոցն է այս՝ ընթերցման եւ հմտութեան ճաշակը զարգացնելու մեր չափահաս սերնդեան մէջ. Դպրոցական խնամեալ կրթութենէ զուրկ մնացած չափահաս մարդ մը, որ վարժուած է լրագիր կարդալու, դիւրաւ կը զանազանի իր այն հասակակցէն որ նմանապէս զուրկ էր մնացած դպրոցական կրթութենէ, բայց սովորութիւն չունի լրագիր կարդալու. Թողլով մտային զարգացման վրայ լրագրին ազդեցութիւնը, թողլով նաեւ հայ թերթի մը ազգային կարեւորութիւնն՝ իբրեւ միջոց ազգային հաղորդակցութեան, լրագրաց ընթերցողներուն նիւթական ամենօրեայ շահն իսկ կը պահանջէ լրագրաց յարատեւ ընթերցում. Կառավարական ամեն տնօրինութիւնք ամենէն առաջ լրագրաց միջոցաւ կը ծանուցուին, եւ լրագիր կարդալու սովորութիւն չունեցող գաւառացիներուն այս նկատմամբ անգիտութիւնն իրենց նիւթական շահերուն իսկ կը փասէ, ինչպէս ո՛չ սակաւ իմացած ենք նոյն իսկ գաւառացիներու խոստովանութենէն.

Արեւելքի Վարչութիւնը կը յուսայ թէ կարեւոր զեղչ մ'ընելով գաւառային բաժնեգներէն՝ ծառայութիւն մը կը մատուցանէ մեր գաւառացի սիրելի ազգայնոց իմացական, ազգային եւ նիւթական շահերուն. Եթէ այս ծառայութիւն գնահատուի ինչպէս կը յուսանք, եթէ մեր գաւառացի ընթերցողներուն թիւն աւելնայ, պիտի աշխատինք այդ աճեցուն ընթերցասիրութեան օգուտը դարձնել մեր գաւառացի ազգայնոց վայելել տալ նոր զեղչ մ'եւս ընելով գաւառային բաժնեգնէն. Պատեհութիւն մ'է այս յորմէ կրնան օգտիլ գաւառային զարգացման համակրողք՝ ընթերցասիրութեան անհուն բարիքը լիաբուռն տարածելու համար հոն ուր կատարեալ տգիտութիւն կամ գէթ ընթերցանութեան ճաշակի բացակայութիւն իմացական, ազգային և նոյն իսկ տնտեսական տըկարութեան յարաճուն տարր մ'է.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ, ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ

(Թայմզ, Խմբ. Նոյմ. 19ի.)

Իր ասիական դրացեաց հետ Ռուսիոյ յարաբերութիւնք այնչափ սերտ առնչութիւն ունին մեր հնդկային Տէրութեան հետ, որ մեր այսօր հրատարակած Թիէնձինի հեռագիրը շատ մտատանջութիւն պիտի պատճառէ. Չինական կառավարութիւնն իմացեր է թէ գաղտնի դաշնագիր մը կնքուած է ի մէջ Ռուսիոյ և Քորէայի (որ Չինաստանի և Ճափոնի միջեւ ինքնօրէն պետութիւն մ'է,) և այս դաշնագրով ռուսական թեւարկութիւն կը հաստատուի Քորէայի վրայ. Առ այժմ աւելի բան մը չենք գիտեր. Անցեալ օր յիշեցինք Քորէայի Թագաւորին արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Տէննիի հրատարակած մէկ տետրակն, որ գրեթէ Քորէայի կառավարութեան մէկ պաշտօնական յայտարարութիւնն էր և որով բուռն յարձակում մը կ'ընէր չինական կառավարութեան դէմ՝ չարաչար վարուելուն համար Քորէայի հետ. Այս հակաչինական զգացում կրնայ ռուսական թեւարկութեան մը յանգած լինել, և գիտելի է որ քիչ ժամանակ յառաջ Մեծ Դուքս Ալեքսանդր Միխայէլովիչ այցելեց ի Քորէա, և շատ սիրալիր կերպիւ ընդունուեցաւ Թագաւորէն. Պէտք է սակայն գիտել թէ Չինաստան գերիշխանութիւն ունենալ կը յաւակնի Քորէայի վրայ, և քանիցս զինու զօրութեամբ ի գործ դրած է զայն. Հետեւապէս, Քորէայի վրայ Ռուսիոյ թեւարկութիւն հաստատելն՝ անշուշտ գժտութիւն մը յառաջ պիտի բերէ Փեքինի և Փեթերսպուրկի կառավարութեանց միջեւ. Քորէա աւելի սերտ առնչութիւն ունի Չինաստանի հետ քան Աֆղանստան՝ Հնդկաստանի հետ, և ինչպէս Անգլիա թոյլ չի տար ռուսական ազդեցութեան յԱֆղանստան, Չինաստան չի կրնար թոյլատրել նոյն ազդեցութեան գերիշխան հաստատման ի Քորէա. Պէտք է նաև յիշենք թէ Ռուսիա և Չինաստան անգամ մը արդէն չափուեցան ի կեդր. Ասիա, և չինական յամառութիւնն ի վերջոյ յաղթանակ տարաւ. Ռուսք, որք գրաւած էին զԳուլջա, հարկադրեցան քաշուիլ անտի, և իրենց այս յաղթութիւնն յիշելով՝ Չինացիք անշուշտ չպիտի թոյլատրեն Ռուսաց ի Քորէա հաստատուելու.

ՖՐԱՆՍԱ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԽՆԴՐՈՑՆ ԱՌԹԻՒ

Ֆրանսա չի մասնակցիր Զանզիպարի եզերաց պաշարման. որովհետեւ, ինչպէս Պ. Կոպլէ յայտարարեց Երեսփ. Ժողովոյ նոյմ. 19ի նստին մէջ, Ֆրանսա ստացուածք չունի Զանզիպար կղզւոյն կամ դիմացի ափրիկեան երկրին մէջ. Պ. Կոպլէի բանախօսութիւնը դըժգոհութիւն պատճառեց Անգլիոյ մէջ, որովհետեւ մասնակի հերքում մ'էր Լորտ Սալզպըրիի ծանուցեալ բանախօսութեան Լորտերու Ժողովոյն մէջ. Ֆրանսա իւր դրօշը կրող նաւերն այցելելու բացարձակ իշխանութիւն չէ տուած ո՛չ Գերմանիոյ ո՛չ Անգլիոյ. հաւանած է միայն գրաւելու ֆրանսական դրօշ կրող նաւերուն մէջ գտնուած զէնքն և այլ պատերազմական արգիլեալ առարկաները, պայմանաւ որ իրական եւ ժամանակաւոր պաշարում մը հաստատեն Զանզիպարի եզերաց շուրջ, ինչպէս 1883ին Ֆրանսա հաստատեց Անամի եզերաց շուրջ, թոյլ չտալու համար որ զէնք և ռազմանիւթ ներմուծուին յԱննամ. 1831ին Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ դաշնագիր մը կնքուած էր ընդդէմ գերեվաճառութեան, որով Փարիզի կառավարութիւնը ֆրանսական դրօշ կրող նաւերը քննելու իրաւունք կուտար Անգլիոյ. Բայց Ֆրանսայի Խորհրդարանն եւ հանրային կարծիքը սաստիկ ընդդիմացան, և այս դաշնագիր չվաւերացաւ. Պ. Կոպլէ հետեւապէս ֆրանսական դրօշին պատիւը չէ զոհեր ո՛չ մէկ նկատման, բայց փափաքելով գերեվաճառութեան ջնջման նպաստել, ֆրանսական կառավարութիւնն որոշած է որ մարտանաւ մը Զանզիպարի կողմն երթայ, հսկելու համար որ ֆրանսական դրօշ կրող նաւեր գերիներ չփոխադրեն. Հրահանգներ տրուած են նաեւ Հնդկային Ծովու ֆրանսական նաւահանգստաց իշխանութեանց որպէս զի ֆրանսական հըպատակութեան թուղթեր չտրուին գերեաց նաւերուն.

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Հռոմ, 19 նոյմ. առ Թայմզ.— Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ քաղաքական ձգտեալ վիճակը տակաւ կը բարւոքի. Ֆրանսական նոր դեսպան Պ. Մարիանիի ժամանումն և Պապին աշխարհային իշխանութեան աննպաստ յայտարարութիւնն զոր Պ. Կոպլէ ըրաւ՝ մեծապէս նպաստեցին այս բարւոքումն յառաջ բերելու. Նոր դեսպանն հաւանօրէն պիտի յաջողի բառնալ այն թիւրիմացութիւններն որք գլխաւոր պատճառ եղան այս դժուարութեանց. որովհետեւ նոր դեսպանն Իտալիոյ բարեկամ անձ մ'է, և իւր անուանումն հաստատ ապացոյց մը կը համարուի թէ Ֆրանսա կը փափաքի վէճ չունենալ Իտալիոյ հետ. Ֆրանսայի կառավարութիւնը պաշտօնապէս յայտարարեց թէ հաշտարար քաղաքականութեան մը կ'ուզէ հետեւիլ Իտալիոյ հետ, և որովհետեւ Իտալիոյ մէջ հանրային կարծիքը խաղաղասէր է, Ֆրանսայի խաղաղասիրութեան այս նոր փորձը պիտի բառնայ գժտութեան երկրորդական պատճառներն. Իտալիոյ կառավարութեան այնպիսի հաւաստիք տուաւ Պ. Մարիանի որ Իտալիա Ֆրանսայի դէմ անվստահութեան բանաւոր պատճառ չպիտի ունենայ այլ եւս. Պ. Քրիսփիի և Պ. Մարիանիի միջեւ յարաբերութիւնք յոյժ սիրալիր են, և ինձ կը թուի թէ Իտալիա, ճըշդիւ կատարելով հանդերձ իւր դաշնագրական պարտաւորութիւններ (Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ նկատմամբ), Ֆրանսայի հետ երկար ժամանակէ ի վեր կեցածէն աւելի գոհացուցիչ յարաբերութիւններ պիտի հաստատէ.

ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԴԷՄ

Պ. Նիւմա Ժիլիի ամբաստանութեանց խնդիրն Երեսփ. Ժողովոյ նոյմ. 19ի նստին մէջ անուղղապէս յուզուեցաւ. Քորսիքացի պուլանժէական երեսփոխան Պ. Սիւզինի առաջարկ մը ներկայեց, որուն համեմատ այն անձն որ Ծերակոյտի կամ Երեսփ. Ժողովոյ անդամոց դէմ ամբաստանութիւն ընէ թէ իրենց խորհրդարանական դիրքէն դրամական ապօրէն շահ մ'ընելու վրայ են, պէտք է մինչեւ մէկ ամիս Փարիզի Եղեռնադատ Ատենին առջեւ քաշուի, իւր ամբաստանութիւնն ապացուցանելու. Եթէ չկարենայ ապացուցանել, պէտք է պատժուի օրինաց ամենայն խստութեամբ. Բայց եթէ անպարտ արձակուի, ամբաստանեալ Երեսփոխանք կամ Ծերակոյտի անդամք պարտին դատի քաշուիլ նոյն Ատենին առջեւ, և եթէ տուգանաց կամ բանտարկութեան դատապարտին, պէտք է զըրկուին իրենց խորհրդարանական պաշտօնէն և յետոյ ո՛չ ընտրող լինին ո՛չ ընտրելի. Պ. Սիւզինի փաստաբանեց թէ ժամանակ է լըջօրէն ի նկատ առնելու Խորհրդարանի անդամոց դէմ ուղղեալ այս ծանր ամբաստանութիւններ, որք կա՛մ պէտք է ապացուցուին և կա՛մ զրպարտիչք խստիւ պատժուին. Պ. Սիւզինի ստիպողութիւն խնդրեց իւր առաջարկին. բայց Պ. Ֆլոքէ դէմ դրաւ, առարկելով թէ այսպիսի առաջարկ մը երկար խորհրդակցութիւն կը պահանջէ, և պէտք է նախապատրաստական քննութեանց ենթարկի ըստ սովորութեան. 202ի դէմ 316 քուէով մերժուեցաւ ստիպողութեան պահանջումը. Բայց կ'ըսուի թէ Ելմտացոյցի Յանձնաժողովոյն անդամք խնդիրն Երեսփ. Ժողովոյ առջեւ պիտի հանեն, հարկադրելու համար զՊ. Նիւմա Ժիլի որ կա՛մ ապացուցանէ և կա՛մ յետս կոչէ իւր ամբաստանութիւնները.

ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ ՀՈԼԼԱՆՏԻՈՅ

Ստորին Երկրաց Ֆրանսական տիրապետութենէն ազատման 75րդ տարեդարձը նոյմ. 17ին տօնեցաւ բովանդակ Հոլլանտիոյ մէջ ամենամեծ եռանդեամբ և խնդութեամբ. Որովհետեւ ժամանակէ մ'ի վեր ծերունի Թագաւորին հիւանդոտ վիճակը շատ հոգ կը պատճառէր, հոլլանտացի ժողովուրդն առաւել եւս ուրախացաւ՝ լսելով այս առթիւ թէ Թագաւորին վիճակը բարւոքած է զգալի կերպիւ, որով Լիւքսեմպուրկի խնդրոյն բացման վտանգալի պատահականութիւնն ևս հեռացած է.

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Հնդկաստանի նոր փոխարքայ Լորտ Լանստաուն Պրինտիզիէ շոգենաւ նստաւ Կալկաթա իւր պաշտօնավայրն երթալու, ուր պիտի տեսակցի հրաժարեալ Փոխարքայ Լորտ Տըֆըրինի հետ, որ այժմ կը կրէ «Մարքիզ Տըֆըրինի և Ավայի» բարձրագոյն տիտղոսն. Ավա Պիրմանիոյ հին մայրաքաղաքին անունն է, և Վեհ. Թագուհին յատկապէս այս տիտղոսը տուած է Ն. Վսեմութեան, իբրեւ պատուաբեր ակնարկութիւն Լորտ Տըֆըրինի օրով Պիրմանիոյ անգլիական գրաւման.

ՎՍԵՄ. ՆԱՐԻՄԱՆ ԽԱՆ Ց'ԱԹԷՆՍ

Եօրկիոս Թագաւորին յոբելեանի հանդիսից առթիւ Աթէնքէ առ Թան ուղղեալ թղթակցութեան մը մէջ կը կարդանք.

«Օրուան առիւծն է Պարսկաստանի պատուիրակն, որ կը շրջի ոսկեճամուկ համազգեստով, իւր վզէն կախած Վեհ. Շահին մէկ խոշոր պատկերն՝ ադամանդազարդ շքադրամի մէջ անցուած. Աթենացիք հպարտութիւն կը զգան իրենց մէջ ունենալուն համար այնչափ հեռաւոր ասիական Տէրութեան մը ներկայացուցիչն, և իրենց լրագիրք դիտել կուտան թէ Քսերքսեսէն ի վեր առաջին անգամ լինելով, Պարսկաստանի պաշտօնական պատուիրակ մը կը տեսնուի հելլենական հողին վրայ. Ամեն մարդ կ'ուզէ տեսակցիլ Պարսկաստանի պատուիրակին հետ, որուն նկատմամբ կը յիշուին Մոնթեսքիեօյի Պարսկական Նամականւոյն սա ծանօթ խօսքերը. «Պարոնը Պարսի՞կ է. Միթէ կարելի՞ է. Ի՞նչպէս կարելի է Պարսիկ լինել.»

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Լոնտոն, 22 նոյմ. —Լորտերու Ժողովոյն մէջ, Լորտ Սալզպըրի յայտարարեց թէ Անգլիա պարտի մասնակցիլ նաւային ինչ ինչ գործողութեանց, բայց ո՛չ զինուորական (ցամաքային) գործողութեանց. — Զանզիպարի պաշարման նկատմամբ, Լորտ Սալզպըրի ըսաւ թէ Անգլիա Զանզիպարի Սուլթանին դաշնակիցն է ընդդէմ ապստամբաց, և այս նկատմամբ Ֆրանսայի հետ գժտութեան մը ծագման վախ չկայ. Այս պատճառաւ թշնամական զգացում չկայ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ, և հետեւապէս վտանգ չկայ գործին մէջ. Անգլ. կառավարութիւնը կը կարծէ թէ անգլիացի և գերման ծովակալք կրնան առանձինն գործել առանց բնաւ անպատեհութեան. — Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ, Լորտ Սթէնհօփ յայտարարեց թէ եգիպտացի զօրքերը Սուտանի սահմանագլխէն քաշուեցան՝ ուժովցնելու համար Սուաքինի պահապան զօրքն. Անոնց տեղ դըրուեցան 500 անգլիացի զօրքեր, որք յԱսուան պիտի ղրկուին Մէհտիականաց դէմ պաշտպանելու վերին Եգիպտոս.

ՆՈՐ ՈՃԻՐ Ի ՀՈՒԱՅԹՉԷՓԸԼ

Լոնտոնէ նոյմ. 21 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նոյն չարագործն որ ցարդ եօթն դժբախտ կիներ յօշո-

---

—)(62)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՍԷՐԺ ԲԱՆԻՆ

—Ի՞նչ կ'ըսէք, գոչեց Սէրժ բուռն յուզման մը մատնուած.

—Ճշմարտութիւնը. Կը կարծէք թէ ձե՞զ ալ սուտեր պիտի կարդամ, ինչպէս սա տխմարին որ դուրս ելաւ սենեակէս. Տէնէժըրուան Վարկն, այս ժամուս, կործանման վիճակի մէջ է. Սակայն համբերութի՛ւն, խորհուրդ մը յղացած եմ եւ տասն-հինգ օր չանցած բաժնեթուղթերը կրկնապատիկ արժէք պիտի ստանան. Ձեռքս փառաւոր գործ մը ունիմ որ կազի ընկերութիւնը պիտի սպաննէ. Մագնիսական միջոցաւ փողոցները լուսաւորելու գիւտ մ'է. Ծանրաշահ արդիւնք մը պիտի ունենայ. Լոնտոնի եւ Պրիւքսէլի լրագրաց մէջ ազդեցիկ յօդուածներ պիտի հրատարակել տամ, այս նոր գիւտին գաղտնիքը պարզող. Կազի ընկերութեան բաժնեթղթոց գինը մեծապէս կը կոտրի. Ես գնող եմ եւ երբ ամենքը ձեռքս անցունեմ, ծանուցանել կուտամ թէ այդ գիւտի գործադրումը կազի ընկերութեան պիտի ծախուի. Յայնժամ բաժնեթղթոց գները կը բարձրանան՝ տատանոցի ամենայարգ եւ անխուսափելի շարժումով մը. Թուղթերը կը վաճառեմ եւ այս կերպով աճագին շահ մը ձեռք կը բերենք զոր կը գործածենք Տէնէժըրուան Վարկին ոյժ տալու. Գործը կը վերսկսի եւ անհուն արդիւնք կ'ունենայ.

—Բայց այդպիսի հսկայական շահադիտութիւն մը ընելու համար, օտար գործակալք երաշխաւորութիւններ պիտի պահանջեն.

—Կրնամ տալ. Այստեղ, սնտուկին մէջ ունիմ Եւրոպական Վարկի տասն միլիոն արժէթուղթ որք Քէյրօլինն են. Մեր պատասխանատուութեան ներքեւ ստացագիր մը կը յանձնենք գանձապետին եւ կ'առնունք զայն. Գործողութիւնը կը տեւէ երեք օր. Ապահով է այն. Այդ թուղթերն եւ ո՛չ իսկ վտանգի կ'ենթարկուին. Եւ ակնկալուած արդիւնքը ձեռք բերուելուն պէս, բաժնեթուղթերը վերըստին իրենց տեղը կը դնենք եւ մեր ստացագիրը ետ կ'առնունք.

—Սակայն, ըսաւ Սէրժ երազախոհ, միթէ մեր ստացուածքը չեղող բաժնեթղթոց վրայ կատարելի այդ գործողութիւնը կանոնաւոր կրնա՞յ նկատուիլ.

—Պարզապէս փոխանցում մ'է, ըսաւ Հէրձօկ. Արդէն, ուշադրութենէ մի՛ վրիպեցունէք թէ գործերնիս Քէյրօլի հետ է, այսինքն ընկերակցի մը...

—Եթէ առաջուց իմաց տայինք իրեն, ընդմիջեց իշխանը.

—Չըլլա՛ր, ի՛նչ կ'ըսէք. Այն ժամանակ հարկ պիտի լինի գործողութիւնը բացատրել իրեն և նա պիտի ուզէ մասնակցիլ. Սուր հոտառութիւն մ'ունի. չի խաբուիր. պիտի հասկնայ թէ լաւ ձեռնարկ մ'է. Դուք սա ստացագիրը ստորագրեցէք և ալ բնաւ հոգ մի՛ ընէք. Դառնուկները փարախը մտած պիտի լինին, դեռ հովիւը զանոնք համրելու չեկած.

Տխուր բնազդում մը անցաւ Սէրժի մտքէն. Երկիւղ մը զգաց. Այդ վայրկենին յորում իւր ճակատագիրը կը վճռուէր, վարանեցաւ աւելի յառաջ մխուիլ այն ճանբուն մէջ ուստից երկար ժամանակէ հետէ կ'ընթանար արդէն. Ոտքի վրայ մնաց, լուռ, շփոթ, մտքին մէջ վերիվայր ընելով տարտամ գաղափարներ. Անտանելի տաքութիւն մը պատեց իւր ուղեղը. Քունքերն սկսան բաբախել, և ականջները բզզանքներով լցուեցան. Սակայն այն մտածումը՝ թէ պիտի հրաժարէր իւր ազատութենէն, թէ տիկին Տէվառէնի իշխանութեան ներքեւ պիտի մտնէր վերըստին, խարազանի հարուածի մը նման ցնցեց զինքը, և վարանած լինելուն վրայ կարմրեցաւ.

Հէրձօկ կը դիտէր զնա, և դժկամակ դէմքով մը ժպտելով, ըսաւ.

—Դուք ալ կարող էք ձեռք քաշել գործէն. Եթէ ձեր բաժինը կը հանեմ, պատճառն այն է որ սերտիւ միացած էք ինձ հետ. Բայց չեմ ուզեր տանձն երկուքի բաժնել. Մի՛ յուսաք թէ պիտի աղաչեմ ձեզ որպէս զի բաղդերնիս միասին փորձենք. Ազատ էք.

Սէրժ աշխոյժիւ առաւ թուղթն եւ ստորագրելով զայն, ելմտագէտին կարկառեց.

—Լա՛ւ, ըսաւ Հէրձօկ, ես կը մեկնիմ այս իրիկուն. Երեք օր միայն բացակայ պիտի մնամ. Բաժնեթղթոց գներու շարժման հետեւեցէք դուք. Պիտի տեսնէք հաշուոցս արդիւնքը.

Եւ իշխանին ձեռքը սեղմելով, Հէրձօկ դրամարկեղ խուցը մտաւ բաժնեթուղթերն առնելու և ստացագիրն յանձնելու համար.

ԺԹ

Քէյրօլի տունը երեկոյթ կար. Թէթպու փողոցի ապարանքին սրահներուն մէջ լուսոյ այնպիսի ողողում մը, ծաղկանց այնպիսի առատութիւն մը, վարագոյրներու այնպիսի պերճութիւն մը կար որք հիւրընկալութեան վարժ տանտիրուհւոյ մը խընամքը ցոյց կուտային. Հրաւիրագիրք շատ առաջուց ղրկուած էին. Պահ մը Քէյրօլ խորհած էր հանդէսը ետ թողուլ, բայց վախնալով որ մի՛ գուցէ երկիւղ ազդէ, իբր կատակերգակ մը որ առջի օրն իւր հայրը կորուսած է եւ յաջորդ օրը ներկայացում կուտայ թատրոնին առնելիք սակը չկորսնցնելու համար, այսպէս ալ Քէյրօլ, խռովեալ, դառնացեալ, տուած էր իւր երեկոյթն եւ ժպտուն դէմք մը ցոյց կուտար իւր գործոց վնաս չպատճառելու համար.

Իրողութիւնը սա էր որ, երեք օրէ հետէ, կացութիւնը տարօրինակ կերպիւ ծանրացած էր. Սակարանի խաղը զոր Հէրձօկ գնացած էր փորձել ի Լոնտոն, աւելի ծածուկ կերպիւ գործելու համար, երեւան ելած էր. եւ գնոց անկումն որոց վրայ դրած էր իւր յոյսն, յառաջ չէր եկած. Ըստ որում մեծ գումարներու վրայ գործ կը տեսնէր նա, վճարելիք տարբերութիւնն ալ մեծ էր ինչպէս պիտի լինէր նաեւ շահը, և Եւրոպական Վարկի բաժնեթուղթք գոցած էին այդ բացը. Աղէտ մ'էր այս. Քէյրօլ, կարի մտատանջ, իւր բաժնեթուղթերը պահանջած էր Տէնէժըրուան Վարկի սնտուկէն և անոնց տեղ ո՛չ այլ ինչ գտած էր բայց եթէ գանձապետին տրուած ստացագիրն. Որչափ ալ անկանոն էր այս գործողութիւն, սեղանաւորը ձայն չէր հանած. Սակայն, արիւնած սրտով, գնաց տիկին Տէվառէնը գտնել իւր իմացածն անոր յայտնելու համար.

Իշխանն, հիւանդ ձեւանալով, անկողինն էր եւ կը դարմանուէր ձեռամբ իւր կնոջ որ, այն բարեբաստիկ անգիտակցութեան մէջ յոր կը պահէին զինքը, ճարտար հնարներով և հսկողութեամբ, ներքնապէս կը հրճուէր այդ հիւանդութեան վրայ որ Սէրժն իւր քով էր վերադարձուցած. Բանին, կրած պարտութենէն զարհուրած, բուռն անհամբերութեամբ Հէրձօկի վերադարձին կ'սպասէր, և որպէս զի ո՛չ զոք տեսնէ, յանձն առած էր անկողին մնալ.

Այսուհանդերձ, Քէյրօլ կրցած էր մինչեւ անոր խուցը մտնել, եւ անդ՝ մեծ զգուշութիւններով, պատուական մարդը ցոյց տուած էր նմա, թէ իւր աներեւութացումն Հէրձօկի բացակայութեան հետ զուգադիպելով, աղէտաբեր էր Եւրոպական Վարկին համար. Բացարձակապէս հարկ էր որ երեւան ելնէր. Պարտաւոր էր իւր երեկոյթին գալ եւ անայլայլ դէմք մը ցոյց տալ. Երբ մարդ այսօրինակ վտանգաւոր ձեռնարկներու միջամուխ եղած է, պարտի կորովի բնաւորութիւն մը ցոյց տալ եւ մինչեւ յետին վայրկեանը մաքառիլ. Սէրժ խոստացած էր գալ եւ Միշլինի վրայ դաժան պարտականութիւն դրած էր իրեն ընկերանալ Ժաննի տունը. Իշխանուհին իւր ի Բարիզ վերադարձէն ի վեր, առաջին անգամն էր որ ոտք կը կոխէր ամուսնոյն հոմանուհւոյն տունը.

Նուագահանդէսն աւարտած էր. Հրաւիրելոց բազմութիւնը, մեծ դահլիճէն ելնելով, գրաւեց փոքր սրահն ու զարդասենեակը.

—Քառաձայնին չարչարանքը լմնցաւ վերջապէս, ըսաւ Սավինիէն ձանձրացած երեւոյթով մը.

—Ուրեմն նուագածութիւնը չէ՞ք սիրեր, հարցուց Մառէշալ ծիծաղելով.

—Ինչպէ՛ս չէ, պատասխանեց Սավինիէն, զինուորական նուագածութիւնը. Բայց, դիտե՞ք, երկու ժամ Շիւմանի եւ երկու ժամ Մէնտէլզոնի կտորներն, դաշնակի վրայ ամուր կերպիւ զարնուած, մտիկ ընելը չափազանց հոգնութիւն է մինակ մարդու մը համար.

—Ուրեմն լաւագոյն կը համարիք Ջէրդի Նէֆօլի պէս երգերն, այնպէս չէ՞, ըսաւ Մառէշալ.

(Շարունակելի)

տած էր Լոնտոնի Հուայթչէփըլ թաղին մէջ և չէր բռնուած, վերստին երեւան ելեր է Նոյմ. 20 ի գիշերը։ Բարեբախտաբար այս անգամ լիովին չէ յաջողեր։ Փորձեր է դարձեալ նոյն թշուառ դասուն պատկանող կին մը մեռցնել, բայց այս նոր զոհը՝ թէեւ ծանրապէս վիրաւորեալ՝ կրցեր է աղաղակել, և ի փախուստ դարձնել չարագործն, որ դարձեալ կրցեր է պրծիլ ոստիկանութեան հետապնդութենէն։ Վիրաւորեալ կինը կարող եղեր է չարագործին դէմքին մէկ կատարեալ նկարագիրն ընել, բան մը զոր ոստիկանութիւնը ցարդ չէր կրցած ձեռք անցունել։

—Ահաւասիկ նոր հեռագիր մը նոյն դէպքին վրայ.

Լոնտ., 21 Նոյ.—«Սեւ Սարա» անուն կինը կը պատմէ թէ չարագործն իրեն անծանօթ մարդ մ'էր, որուն հետ ըմպելով անցունելէ յետոյ գիշերուան մէկ ժամն, իւր սենեակը գացին միասին՝ կէս գիշերէն ետքը։ Հոն մարդը փորձեց իւր վիզը կտրել խոշոր դանակով մը, բայց ինք ոգի ի բռին պաշտպանեց ինքզինք և օգնութիւն աղաղակեց, և չարագործը փախաւ։

ԱՌՆԱՈՒՏՔ Ի ՍԵՐՊԻԱ

Պելկրատ, 21 Նոյմ. — Առնաւուտներու և Թուրքերու (*) սերպիական հողին վրայ մէկ նոր ասպատակութեան պատճառաւ, Պելկրատի կառավարութիւնը ծանուցագիր մ'ուղղեց օսմ. դեսպանին՝ ուշադրութիւն հրաւիրելով այս յաճախակի դէպքերու վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Թուրին, 21 Նոյմ. — Ումպերթօ Թագաւորին եղբայր Աոսթայի Դուքսը Դքսուհւոյն հետ Պերլին գնաց։

—Պերլին, 21 Նոյմ. —Գերմանական զօրքեր պիտի ղրկուին մաքսային կայաններն յարեւելեան Ափրիկէ՝ մինչև որ Ափրիկէի գերմանական ընկերութիւնը կազմէ գաղթային լեգէոն մը՝ ինքզինք Արաբներուն դէմ պաշտպանելու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅՈՅՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Յունաց Պատրիարքարանի փոխանորդը՝ Գեր. Տ. Թէօթորոս, ընկերակցութեամբ Էնկիւրիի մետրապոլիտ Տ. Երասիմոսի, խառն ժողովոյ անդամ Նիքոլաքի Բոխարի պէյի և պատրիարքական գործակատար Սթավրաքի էֆէնտիի, շաբաթ օր Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ և յանուն Ամեն. Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքին շնորհաւորեց Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր պաշտօնը։

Յունաց Փոխանորդն և իւր ընկերակիցք նախ ընդունուեցան Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հօր կողմէ որ առաջնորդեց զանոնք Պատրիարքարանի մեծ սրահն, ուր քիչ վերջը եկաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, Էնկիւրիի մետրապոլիտ Տ. Երասիմոս յոտին կանգնելով հետեւեալ ուղերձը կարդաց թուրք լեզուաւ.

Այս քրիստոնեայ պատգամաւորութիւնն որ այս ժամուս Ձեր Սրբազնութեան կը ներկայանայ, ղրկուած է Ձեր եղբօր՝ Յունաց Պատրիարքին Ամեն. Տ. Դիոնէսիոս Ե-ի կողմէ։ Պատգամաւորութիւնս պատիւ ունի յայտնել Ձեր Սրբազնութեան թէ ամենքս մեծ խնդութեամբ լցուած և ի մասնաւորի մեր Սրբազան Պատրիարք Տ. Դիոնէսիոսի մեծ գոհունակութիւն պատճառած է այն բերկրալի լուրն թէ Ձերդ Սրբազնութիւն՝ ընտրութեամբ հայ Եկեղեցւոյ պատկանող հաւատացեալ քրիստոնէից՝ բարձրացած է ի Ս. Աթոռն Եկեղեցւոյդ։ Այս առթիւ Ամեն. Տ. Դիոնէսիոս մեր նուաստիս միջոցաւ նախ անկեղծ սրտիւ կը շնորհաւորէ Ս. Եկեղեցւոյդ մեծ և Սուրբ Աթոռն, այնու զի Ձեր Սրբազնութեան նման ուսեալ և առաքինի անձնաւորութիւն մը ընտրուած է. երկրորդ՝ կը շնորհաւորէ հայ Եկեղեցւոյ հաւատացեալ և օրհնեալ ժողովուրդն որ եկեղեցւոյ փառաց և քրիստոնէից իրաւանց պաշտպանութեան ու յառաջդիմութեան ի սրտէ փափաքող Պատրիարքի մը արժանացած, է եւ երրորդ փոխանակ Ձեր Սրբազնութիւնը շնորհաւորելու, կ'աղաչէ զԱստուած որ զՁեզ պահպանելով ամեն վտանգներէ երկար տարիներ ամենայն բարեբաստութեամբ վարէք Ձեր այդ սուրբ պաշտօնը։ Այսու հանդերձ աներկբայ ենք թէ, ինչպէս օրթոտոքս եկեղեցին ամեն աղօթից մէջ կ'աղաչէ զԱստուած վասն միութեան եկեղեցեաց, Ձեր Սրբազնութիւնն եւ Ձեր եկեղեցին եւս նոյն աղերսը պիտի ուղղէք առ Աստուած։ Այսպէս, ողորմութեամբն Բարձրելոյն եւ Ձեր Ս. աղօթիւք, երկու Ս. եկեղեցեաց միջեւ եղած այն անկարեւոր պատճառներն, որք երկու եկեղեցեաց բաժանումն առաջ բերած են, անհետանալով, ամէնքս ալ միաբերան օրհնեմք ու փառաւորեմք Տեառն մերում Յիսուսի Քրիստոսի սուրբ անունն եւ միշտ ու ամեն պարագայի մէջ եղբայրական սիրով ու միաբանութեամբ աղօթենք ընդ հովանեաւ մեր Օգոստափառ Ինքնակալ Սուլթան Համիտ Կայսեր։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը պատասխանեց հետեւեալ խօսքերով

Նորին Սրբազնութեան սիրաշատ և հոգեւորական ողջոյնը զիս մեծապէս գոհ պիտի թողու միշտ։ Օրթոտոքսաց մեծ Հայրն եղող Պատրիարքին մեր վրայ ունեցած համարումները չափազանց են, սակայն գեղեցիկ թելադրութիւն մը կը համարիմ զանոնք պարտաւորելու զիս որ համեմատապէս մշակենք երկու բարեացակամ եկեղեցեաց վաղեմի յարաբերութիւնները։ Նուաստս, ըստ որում արեւելեան եկեղեցւոյ մի գլխաւոր մասին Հայոց ուղղափառ եկեղեցւոյն վարդապետը՝ հայ եւ յոյն եկեղեցեաց նախկին մարտիրոսաց թուականն և այժմու ժամանակը բաղդատելով, բնաւ չեղում մը չեմ գտած երկուքին մէջ ալ առաքելոց և անոնց մերձաւոր դարուց աւանդութիւններէն։ Հարուածներ՝ որ այս եկեղեցեաց կ'ուղղուէին արեւմուտքէն, չկրցին վրդովել բնաւ մեր երկու եկեղեցեաց առաքելական կացութիւնը։ Տարբերութիւններ կան մէջերնիս՝ բայց ծիսական են և որք պահուիլ պէտք են։ Կան փոքր թիւրիմացութիւններ՝ որ ուղիղ մեկնութեանց առջեւ անզօր են, առոնց վրայ առիթ պիտի ունենամք երբեմն երբեմն խօսակցելու Նորին Սրբազնութեան հետ և մշակելու երկու քոյր ազգաց հոգեւորական սուրբ միութիւնն։ Այս զգացումներս յայտնեցէք Նորին Ամեն. Սրբազնութեան՝ հանդերձ եղբայրական սուրբ ողջունիւս։

Ֆէների Պատրիարքարանին ներկայացուցիչք կէս ժամու չափ տեսակցելէ յետոյ հրաժեշտ մատուցին և անտի Երուսաղեմատուն երթալով նոյնպէս այցելութիւն տուին Երուսաղեմայ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանի։

ՀԱՆԴԷՍ ՕԾՄԱՆ

ՆՈՐՈԳԵԱԼ ՄԱՍԱՆՑ

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅՆ ԳԱԼԱԹՒՈՅ

Ըստ կանխագոյն ծանուցման, Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ նորոգեալ մասանց օծումը տեղի ունեցաւ երէկ մեծաւ հանդիսիւ.

Առաւօտէն սկսեալ եկեղեցւոյն մէջն, որոյ մէկ մասը կանանց յատկացուած էր, դուրսը և շրջակայ փողոցները լեցուած էին ամեն դասակարգի պատկանող ժողովրդեան յոցնախուռն բազմութեամբ մը։

Եկեղեցւոյն առաջակողմն որ յատկացուած էր յատուկ հրաւիրելոց, կը գտնուէին երեւելի ազգայինք՝ շատերն ընտանեօք. իսկ դասին մէջ կանգնած էին Ամեն. Խրիմեան Սրբազան, Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ, Գեր. Սիմէօն Արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան, Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեան, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան և Գեր. Մամբրէ եպիսկոպոս։

Օծման հանդէսն սկսաւ Պատարագի արարողութենէն առաջ։ Երուսաղէմայ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան՝ զգեստաւորեալ կատարեց օծման արարողութիւնն՝ իւր շուրջն ունենալով Արժ. Յակոբ Աշոտ, Վահան Յակոբեան, Գաբրիէլ Անոյշեան, Յովսէփ Այվազեան ու Գէորգ Երէցեան Ծ. վարդապետներն ու դպրաց դասը։ Ն. Ամենապատուութիւն օծեց երեք տաճարներու դրանց վրայի խաչերն, իսկ Յակոբ վրդ. Աշոտ և Գէորգ վրդ. Երէցեան օծեցին դրանց կամարին վրայի խաչերն։ Ապա եկեղեցական թափօրն եկեղեցիէն ներս մտաւ հանդիսաւոր կերպիւ և գնաց կանգ առնուլ Մկրտութեան աւազանին առջեւ, ուր Ամեն. Յարութիւն Սրբազան օծեց աւազանն և յետոյ սկսաւ Պատարագի արարողութիւնն։

Տ. Յարութիւն Պատրիարք թէև Պատարագի միջոցին սկսաւ քարոզ խօսիլ, սակայն ժողովրդեան գոռ ու գոչումէն ու ժխորէն ստիպուեցաւ ընդհատել և կէս ժամ յետոյ շարունակեց։ Նոյնպէս Պատարագի Աւետարանն եւս ընդհատուեցաւ այս պատճառաւ։ Հակառակ Յանձնաժողովոյ անդամոց ջանից և ոստիկանաց հսկողութեան՝ անկարելի եղաւ դադրեցնել ժխորն և եկեղեցական արարողութիւնք անլսելի եղան խորտակուող աթոռներու եւ նստարաններու ճարճատիւնէն ու անվերջանալի աղմուկէն։

Քարոզէն առաջ ժամանեց Ամեն Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն իւր հետ ունենալով Պատրիարքական Փոխանորդ Իւթիւճեան Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. Վարդապետն.

Ն. Ամենապատուութիւն դասին մէջ բազմեցաւ իրեն համար յատկապէս պատրաստեալ աթոռին վրայ։

Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան իւր քարոզը վերստին սկսելով ի մէջ այլոց խօսեցաւ Հայոց գաղթականութեանց վրայ, ըսելով թէ Հայերն ո՛ւր որ ալ գաղթած են՝ պահած են իրենց կրօնքը, լեզուն եւ ազգութիւնն, միշտ գրաւած են իրենց գաղթած երկրի կառավարութեան համակրութիւնն և ամեն տեղ կարեւոր տարր մը եղած են։ Ն. Ամենապատուութիւն համառօտակի պատմեց Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ շինութեան պատմութիւնն որ 1436 ին կոմս անուն ճէնովացի վաճառականի մը կողմէ կառուցուած, 1733 ին այրած եւ վերըստին շինուած է. Տ. Յարութիւն Պատրիարք օրհնեց յիշատակն թէ՛ այդ հիմնադրին եւ թէ՛ յետոյ եկեղեցին վերաշինող մեր նախնեաց, գովեց նոցա բարեպաշտութիւնն եւ ջերմ եկեղեցասիրութիւնը։

Տ. Յարութիւն Սրբազան ի վերջոյ յիշելով արդի նորոգութիւնը, գովասանեց յանձնաժողովոյ այս մեծ աշխատութիւնն եւ մի առ մի յիշատակելով յանձնաժողովոյ իւրաքանչիւր անդամոց անուններն երկար կեանք եւ բարեբաստիկ օրեր մաղթեց նոցա։

Աւարտ եկեղեցական արարողութեանց, Պատարագիչ Սրբազանն և Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն, առաջնորդութեամբ եպիսկոպոսաց, վարդապետաց, քահանայից և դպրաց եկեղեցական երգերով Ազգ. Կեդր. Վարժարանը գնացին։ Տ. Յարութիւն Պատրիարք վարժարանին դրան առջեւ կանգ առաւ և ժողովրդեան ուղղելով իւր խօսքերն ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց և արեւշատութեան Վեհ. Սուլթան Համիտ Կայսեր։ Ժողովուրդը ծափահարելով երկիցս գոչեց «կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթան Համիտ Կայսր»։ Յետոյ թափօրն ելաւ Կեդր. Վարժարանի ամփիթատրոնին մէջ ուր հանդիսաւոր Խաչահանգիստ կատարուեցաւ, և աշակերտք Վեհ. Սուլթանին անունը ձօնեալ Թուրքերէն երգ մը երգեցին։

Երկուքին Ս. Պատրիարքունք, միւս եկեղեցական Հարք և հրաւիրեալ աշխարհականք Խորհրդարանին մէջ պահ մը հանգիստ առնելէ յետոյ առաջնորդուեցան Ազգային ժողովոյ յատուկ Նորակառոյց ընդարձակ սրահն ուր 50-60 հոգւոց համար գեղեցիկ սեղան մը պատրաստուած էր։ Սեղանին ճիշդ մէջտեղը դէմ առ դէմ բազմեցան Ամեն. Տ. Յարութիւն ու Տ. Խորէն Ս. Պատրիարքունք։ Նոյնպէս սեղանին ներկայ էին Ամեն. Խրիմեան Սրբազան, Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ, Գեր. Սիմէօն արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան, Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեան, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան Գեր. Մամբրէ եպիսկոպոս, Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Գէորգ վարդպ. Իւթիւճեան, Արժ. Յակոբ Ծ. վրդպ. Աշոտ, Վահան վրդպ. Յակոբեան, Գաբրիէլ վրդպ. Անոյշեան, Սահակ վրդպ. Այվատեան, Յովսէփ վրդպ Այվազեան, Գէորգ վրդպ. Երէցեան, Տ. Յովհաննէս Ա. քհնյ. Հիւնքեարպէյէնտի, Տ. Յովհաննէս Ա. քհնյ. Մկրեան, Տ. Գաբրիէլ քհնյ. Խանճեան, Վսեմ. Սիմոն պէյ Մաքսուտ, Նուրեան էֆէնտի, Օհան էֆէնտի Պաղտատլեան, Լեւոն պէյ Փափազեան, Ասպետ Ջունդ, Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեան, Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Խասեան, Յովհաննէս էֆէնտի Կիւմշեան, Սարգիս էֆէնտի Կիւլպէնկեան, Յովհաննէս էֆ. Կիւլպէնկեան, Յարութիւն էֆէնտի Մէրճէմգուլի, Յարութիւն էֆէնտի Նորատունկեան, Խաչիկ ու Անտոն էֆէնտիք Հաճեան, Կարապետ էֆէնտի Բալուճճեան, Նշան էֆէնտի Փափազեան, Քրիստոստուր էֆէնտի Ղազարոսեան, Մինաս էֆէնտի Չերազ, Յակոբ էֆէնտի Գուրգէն, Գրիգոր էֆէնտի Ներսէսեան, Աբրահամ էֆէնտի Ֆրէնկեան, Կարապետ էֆէնտի Խաչատուրեան, Մարկոս էֆէնտի Աղաբէկեան, Զարեհ էֆէնտի Եուսուֆեան, Կարապետ էֆէնտի Սեթեան, Ճարտարապետ Պ. Սեմամբա, Ղալաթիոյ ոստիկանապետը, ոստիկանութեան ուրիշ պաշտօնեայ մը և այլք։

Ճաշբանեայ խմուած պահուն՝ Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարք Հայրն ոտքի ելնելով բաժակ առաջարկեց Վասն կենաց եւ բարօրութեան Վեհ. Ապտ-իւլ Համիտ կայսեր. բոլոր հանդիսականք յոտնկայս ծափահարեցին եւ երկիցս գոչեցին «կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթանն»։ Յետոյ Նորատունկեան Յարութիւն էֆէնտի հետեւեալ գրաւոր բանախօսութիւնը կարդաց յանուն յանձնաժողովոյ և Խնամակալութեան։

Օգոստափառ Սուլթանին անգին կենացն և արեւշատութեանը համար առաջին բաժակը պարպելէ յետոյ, բաժակ մը ունիմք որ ոչ նուազ կարեւոր ու սիրելի է մեզ համար։

Յանուն Ղալաթիոյ յանձնաժողովոյ և Ազգ. Կեդր. վարժարանի Խնամակալութեան, այդ բաժակն առաջարկելու պատիւը պիտի ունենամ. բայց նախ ներեցէք ինձ, Սրբազան հարք և Մեծ. Տեարք, արտայայտել առ այն բերկրութիւնն ու մըխիթարութիւն զոր կ'զգան այսօր ինձ հետ իմ Ազնիւ պաշտօնակիցք։

450 տարուան պատմական հնութիւն մ'ունիմք որ կը նորոգուի ու կը վերակենդանանայ և անոր մօտ նորահաստատ բարձրագոյն վարժարան մը որոյ համեստ բայց հաստատուն հիմերն արդիւնաւոր կեանք մը կը խոստանան։

Մին հոգեւորական ու բարոյական՝ միւսը մտաւորական ու նիւթական, այս երկու հաստատութիւնք համակցորդ են իրարու և այլ եւս անբաժանելի։

Ղալաթիոյ եկեղեցին որրանն եղած է հայ գաղթականութեան ի Կ. Պոլիս, նա պատսպարած ու պահպանած է 15րդ դարուն մէջ իրենց հայրենի հողը թողլով այլուր փոխադրուելու պարտաւորեալ խումբ մը պանդուխտ ազգայիններ, որոնք միաբանութեամբ, խոհեմութեամբ և առ օսմանեան մեծազօր Տէրութիւնն հաւատարիմ հպատակութեամբ արժանանալով քաջայաղթ Սուլթանաց փառաւորութեանն ու առանձնաշնորհմանցն, օր ըստ օրէ աճեր ու բազմացեր են և կը կազմեն այսօր մայրաքաղաքիս բնակչաց մի կարեւոր մասն։

Հինգ դարեր առաջ կրօնք և եկեղեցիք գուցէ բաւական ըլլային ազգաց պահպանութեանը, բայց այսօր 19րդ հսկայ դարուս մէջ ուսումն և գիտութիւն ոչ նուազ զօրաւոր դեր մը կը կատարեն, և բարոյական ու մտաւորական կարողութիւնք հաւասարապէս կը կչռեն ընդհանուր աշխարհի լուսաւորութեան ու յառաջդիմութեան նժարին մէջ։

Դարուս երկրորդ քառորդին սկզբնաւորութենէն ի վեր ժամանակին պահանջմանց համապատասխանող բարձրագոյն վարժարանաց պէտքն զգալի եղած է եւ ի մեզ, շատ մը ձեռնարկներ և տեսակ տեսակ ուսումնարաններ ծնունդ առած են. բայց ափսոս որ այլ և այլ պատճառներով կարճատեւ եղած է անոնց կեանքը, եւ տակաւին հայ պատանիք պարտաւորուած են օտարներէն մուրալու այդ համաշխարհային լուսաւորութեան փշրանքներէն մաս մը։

Ահա այդ պակասն է զոր պաշտօն ունի լրացնել ազգային Կեդրոնական վարժարանն, գալով հաստատուելով իբրեւ առաջին բարձրագոյն կրթարան մայրաքաղաքիս առաջին հայ եկեղեցւոյն շրջափակին մէջ, ապաւինելով ինքն ալ իւր յարատեւութեանն ու զարգացմանը համար այն Ս. Պաշտպանին որ հինգ դարերէ ի վեր անխախտ պահած է հոգեւորական այս հաստատութիւնը։

Ութ տարիներու համբերատար աշխատութեան մը արդիւնքն է զոր կը վայելեմք ու կը տօնեմք այսօր. երեք Ս. Պատրիարքունք և չորեքին պատկառելի վարչութիւնք (Քաղաքական և Կրօնական) յաջորդեցին իրարու այդ ժամանակամիջոցին մէջ. որո՞ւ կը պարտիմք այս արդիւնքը և որո՞ւ կը վերաբերի այս բարեյաջող ելից պատիւը. Ղալաթիոյ մէջ պաշտօն վարող անձա՞նց, քա՛ւ լիցի, յանձնաժողով և խնամակալութիւն մեքենայ մը կը ներկայացընեն և անոնց անդամք այդ մեքենային այլ և այլ մասերը կը կազմեն, որոնք առանձինն ու բաժանեալ ոչինչ կարող էին ընել։

Պատիւն ուրեմն կը վերաբերի նախ մեքենային հաստատողին և յետոյ այդ մեքենայն վարող բարձրագոյն իշխանութեանց։

Սրբազան պարտականութիւն մը կը կատարեմ յիշատակելով Ներսէս Վարժապետեանի անունը, յուզմամբ ու երախտագիտութեամբ կ'արտասանեմ այդ օրհնեալ անունն որ սկզբնապատճառ եղած է մեր այս ձեռնարկին։

Իւր ազգային կենաց արդիւնաշատ ընթացքին մէջ յաճախ կը տխրէր հոգելոյս Պատրիարքը, սիրտն ու միտքը կը մաշեցնէր ազգային մանկտւոյն դաստիարակութեան համար, բարձրագոյն վարժարան և կղերանոց կ'երազէր անդադար, իւր անթիւ դափնիներուն կը պակսէր կարծես այս կերպ հաստատութեան մը փառքն և կը յուսահատէր ամեն անգամ որ այս մասին ըրած ջանքերն ու միջոցներն ապարդիւն կը մնային։ Այդ անյաջողութիւնը դառնացուցած էր իւր կենաց վերջին վայրկեաններն և իւր մահամերձ վիճակին մէջ մեզմէ շատերն երդմամբ խոստումն առած էր որ չդադարինք երբեք գործելէ մինչեւ որ ազգին ապագան բարւոքելու և ապահովելու կարող այդ անհրաժեշտ պէտքը լրանայ։

Ահա առաջին հիմնադիրն այս հաստատութեան։

Երախտագիտութիւն ունիմք առ նորա արժանաւոր յաջորդ Ամեն. Տէր Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրն, որ միեւնոյն հայրենասիրական զգացումներով և միեւնոյն եռանդեամբ վառուած՝ չդադարեցաւ իւր հոգածութեան առարկայ ընելէ ազգային դաստիարակութիւնը, շնորհեց մեզ լիուլի իւր բարձր պաշտպանութիւնը և քաջալերեց Ներսէս Վարժապետեան Ուսումնարանի ընկերութեան կազմութիւնն, որմէ ծնունդ առաւ յետոյ Կեդրոնական վարժարանի խնամակալութիւնս։

Ահա ուրեմն երկրորդ հիմնադիրն այս հաստատութեան։

Գալով բարձրագոյն իշխանութեանց, պարտիմ յիշել աստ թէ 1880 տարւոյ ըսկիզբն, Եուսուֆեան Մեծ. Տիգրան էֆէնտիի Վարչական Խորհրդոյ օրով վերակազմուեցաւ Ղալաթիոյ Կալ. Հոգաբարձութիւնն, պաշտօն ունենալով մատակարարել եկեղեցւոյ կալուածներն և հատուցանել 4500 ոսկւոյ դիզեալ պարտքն, որ ոչ թէ միայն տարիներէ ի վեր ազգին համար ապարդիւն կը թողուր կալուածոց եկամուտն, այլ եւ օր ըստ օրէ կը ծանրանար, չներելով վճարել պարտուց տոկոսն իսկ։

1884ին Մաքսուտեան Վսեմ. Սիմոն պէյի վարչութիւնը նոր թուական մը բացաւ այս կեդրոնական թաղին համար։ Իւր օրով է որ հաստատուեցաւ Ղալաթիոյ Յանձնաժողովն, պարտաւորութիւն ստանձնելով հաւասարակշռել եկեղեցւոյ և Նախակրթարանի ելեւմուտն և իբր եկամուտ ունենալով միայն բարեպաշտ ուխտաւորաց կամաւոր նուէրներն գոյացեալ հասոյթն։

Նոյն տարւոյ մէջ փորձուեցաւ կազմակերպել Ներսէս Վարժապետեան ընկերութիւնը։

Բանակցութիւնք սկսան ընդ մէջ այդ ընկերութիւնը կազմելու տրամադիր անձանց, Կալ. Հոգաբարձութեան, Ղալաթիոյ Յանձնաժողովոյ և պատկառելի Վարչութեան Կրօնական ու Քաղաքական ժողովոց։

Հաւաքեալ 1500 ոսկւոյ մօտ գումարը գործածուեցաւ Ղալաթիոյ կալուածոց պարտուց մնացորդին հատուցմանը։

Կազմուեցաւ Կեդր. Վարժարանի Հոգաբարձութիւնն, դրամական և կրթական որոշ յայտագրով մը։

1885ին բանակցութիւնք շարունակեցին Վսեմափայլ Նուրեան էֆէնտիի վարչութեան օրով և ի շնորհս այդ վարչութեան կրկին ժողովոց օժանդակութեանն և հեռատես տրամադրութեանց, հաստատուեցաւ Կեդրոնական Վարժարանի Խնամակալութիւնն։

Վարժարանը բացուեցաւ ի մէկ սեպտ. 1886 և կը շարունակէ անդորդոր, վայելելով ներկայ Պատ. վարչութեան վստահութիւնն ու պաշտպանութիւնը։

Ահա ուրեմն այն աւագ գործիչներն որոնց կը պարտի ազգն այս նորահաստատ վարժարանիս յուսալից կեանքն ու այս պատմական Սրբավայրի պատուաբեր վերանորոգումն։

Խնամակալութիւն և Յանձնաժողով եթէ ունին փոքր դեր մը այս գործին մէջ, այն ալ կրնայ ամփոփուիլ երեք բառերով, որք են՝ միաբանութիւն, յարատեւութիւն և անսպա՛ռ համբերութիւն։

Յանձնաժողովոյ պաշտօնն աւարտած է և քիչ օրէն պիտի տայ իւր հրաժեշտն հանդերձ իւր համարատուութեամբ, իսկ Խնամակալութիւնն իւր ստանձնած հնգամեայ շրջանն աւարտելու համար տակաւին երեք տարիներ ունի պաշտօնավարել։

Իմ ազնիւ պաշտօնակիցք և ես լի ենք այսօր խնդութեամբ և մխիթարութեամբ զի յաջող անցեալէ մը ետեւ, փայլուն և լուսաւոր ապագայ մը կը նշմարենք. Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն ազգային աշխարհավարութեան ղեկն ձեռք առած միջոցին, իւր առաջին գործը կ'ըլլէ գալ և ոգեւորել զմեզ իւր ներկայութեամբ։

Ասիկայ գրաւական մ'է որ Նորին Բարձր Սրբազնութիւն իւր նախորդաց շաւղին հետեւելով իւր ամենամեծ հոգածութեան առարկայներէն մին պիտի ընէ ազգային մանկտւոյն դաստիարակութիւնը։

Խնամակալութիւնս նոր քաջալերութիւն մը, նոր ոյժ մը կ'զգայ, իրեն յանձնուած պաշտօնին մէջ արիաբար յարատեւելու, հաւաստի ըլլալով որ Նորին Ամենապատուութիւն պիտի շնորհէ իւր հզօր պաշտպանութիւնն և իւր քաջածանօթ հմտութեամբն ու տաղանդովը պիտի առաջնորդէ հայրաբար մեր քայլերուն մինչեւ հասնիմք ի կատար այս դժուարին պաշտօնին։

Կը վերջացընեմ խօսքս, Ս. Հարք եւ տիարք, առաջարկելով որ միացնենք մեր երկու հանդիսադիր Սրբազան Հարց սիրելի անուններն ի մի բաժակ և պարպենք զայն վասն կենաց և բարօրութեան Ամեն. Տ. Յարութիւն և Տ. Խորէն Սրբազան Պատրիարքաց։

Ներկայք բուռն ծափահարութեամբ գոչեցին «կեցցե՛ն Տ. Յարութիւն եւ Տ. Խորէն Սրբազան Պատրիարքունք»։

Յետոյ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի հետեւեալ բանախօսութիւնն ըրաւ։

Ներուի ինձ մի քանի խօսքով արտայայտել ինչ որ կ'զգամ և կը մտածեմ յայս վայրկենին ուր այնչափ նշանաւոր իրողութիւնք զմեզ կը գրգռեն, այս նուիրական վայրերուն վրայ ուր ամենայն ինչ ոգեւորութիւն կը ներշնչէ։

Պահ մը առաջ զմեզ հիւրընկալող Ս. Եկեղեցւոյ բեմին առջեւ համախմբուած փառաբանեցինք զԱստուած ամենազօր և ջերմեռանդ սրտիւ մասնակցեցանք այն փառաւոր արարողութեանց որով նուիրագործուեցաւ Կ. Պոլսոյ հայ գաղթականութեան այս անդրանիկ Տաճարին վերանորոգումը. ինձ այնպէս կը թուէր որ նորա խորհրդաւոր կամարներուն վրայ աստ ու անդ խանդավառ ցոլացող հրեշտակներն իրենց գողտրիկ դիմացը վրայ դարերէ ի վեր կուտակուած փոշին ցնցելէ ի վեր զուարթ կերպարանք մ'առած՝ կարծես իրենց շրթանցը վրայ ժպիտ մը կը փայլէ. այո՛, ժպիտ ցնծութեան. այդ անխօսուն դէմքերն, վկայ հինգ երկար դարերու անցից և անձանց կը ցնծան անշուշտ մտածելով թէ ի՛նչ էր մայրաքաղաքիս մէջ հայ գաղթականութիւնը երբ առաջին անգամ եկած էր այս տաճարին առջեւ իր մայրենի լեզուովը աղօթելու և մխիթարուելու և ինչ եղաւ անկէ այն օրէն ի վեր ուր՝ օսմանեան տոհմին առաջնորդեալ դիւցազն Սուլթանէ մը եկաւ հաստատել իւր փառաւոր գահը Վոսփորի ափանցը վրայ իւր և իւր արժանի յաջորդաց զօրեղ բազկացը պաշտպանութիւնը տարածուեցաւ հայ ազգին վրայ. գիտնանք գնահատել, ազնիւ հանդիսականք, արժէքն այդ թանկագին հովանաւորութեան որ այսօր ալ նոյն կորովալի տոհմին արժանի յաջորդ և մեր Օգոստափառ և բարեգութ կայսր Ղազի Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ կայսեր կողմանէ այնչափ իմաստութեամբ և շքեղութեամբ կայ և կը մնայ միշտ զօրավիգն Հայ ազգին նոյնպէս և Իւր Վեհափառութեան միւս բոլոր հպատակ ժողովրդոց։

Ահա այս պատմական տաճարէն քայլ մ'անդին մեր աչացը առջեւ հպարտ ու սէգ կը բարձրանայ Կեդրոնական վարժարան մը որ կը խոստանայ խիստ մերձակայ ապագայի մը մէջ գիտութեան մի կարեւոր վառարան լինել. Նախակրթարան մ'ալ իր քովիկը կը հիւրընկալէ թաղիս պանդուխտ ժողովրդեան մանկտիքը։ Քիչ մը ասդին եկանք և գտանք այս փառաւոր և ընդարձակ սրահն որ պարագայիս բերմամբն այսօր մեր սեղանատունն եղաւ բայց վաղը պիտի լինի ըստ իւր սահմանման մեր Երեսփոխանութեան ժողովատեղին։

Բոլոր այս բարի գործերս պէտք է անշուշտ մեզ յիշեցնեն այս անձնուէր գործաւորներն որ տարիներէ ի վեր ոգի ի բռին կ'աշխատին և իրենց արդիւնաւոր և իմաստուն գործունէութեան արդիւնքն եղած են այդ կարեւոր հաստատութեանց ոմանց ի նորոյ կառուցումը և միւսներուն պահպանումն և բարւոքումը։

Այդ պատուական գործիչներէն պէտք է նախ յիշել այն յանձնաժողովոյ անդամներն որ անխոնջ աշխատութեամբ և տաղանդով ստանձնեցին և աւարտեցին Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ վերանորոգման գործը, որոյ հանդէսը կը կատարենք այսօր։ Մասնաւոր յիշատակութեան արժանի են Մեծ. Յարութիւն Նորատունկեան, Անտոն Հաճեան եւ Տիգրան Բարադամեան էֆէնտիք։ Գործը վկայ է իրենց յաջողութեանը։ Սոյն անձինք ունին նաեւ իրենց աթոռը այն պատկառելի և արդիւնաշատ խնամակալութեան մէջ որ այսօր այնչափ եռանդեամբ կը վարէ Կեդրոնական վարժարանը, նախակրթարանն և թաղիս ազգային կալուածոց գործերն, առանց մոռնալու սոյն խնամակալութեան կարող և համակիր ատենապետն Մեծ. Խասեան Մկրտիչ էֆէնտի որ թէպէտ և այսօր բացակայ յԵւրոպա, սրտով մեզ հետ է եւ կը մնայ միշտ անձնուէր սոյն կրթական հաստատութեանց յառաջացման։ Վերջապէս յանձնաժողով եւ խնամակալութիւն իրենց մի քանի տարուան բազմօգուտ գործունէութեամբը շատոնց ի վեր մոռցուած ճշմարտութիւն մ'ալ երեւան հանեցին, եթէ երբէք պէտք ունենայ նոր փորձի. այն է թէ ո՛ր աստիճան ազգին օգուտը կը պահանջէ որ իր գործոց մատակարարութիւնն յանձնուի մի միայն ձեռնհաս և համերաշխ մատակարարներու։ Այլ եւս ժամանակը եկած է որ քիչ մ'ալ խըրատուելով մեր պապերուն իմաստութենէն որոնցմէ ժառանգած ենք ինչ որ ունինք, գիտնանք յանձնել կարող և պարկեշտ ձեռքերու տէրութեան օրինօք մեզ յանձնուած գործոց ղեկը, անխախտ պահելով միշտ մէկ կողմանէ համարատուութեան իրաւունքն և միւս կողմանէ համարատուութեան պարտիքը։ Եթէ սահմանադրական ենք ըսելով հետեւինք դրութեան մը որ քաղաքակրթեալ աշխարհի մէջ խել մը դարու և սուղ փորձառութենէ յետոյ բոլորովին դատապարտուած է այսօր, այսինքն ուղղակի ժողովրդային քուէարկութեան բաղդին ձգել հանրային մատակարարաց ընտրութիւնը։ Մի քանի եթէ չուզենք վստահիլ պարկեշտ, կարող բայց միանգամայն համերաշխ անձանց, պիտի նմանինք այն անխոհեմ և պահանջոտ հողատէրին որ գեղեցիկ ագարակ մը ժառանգած ըլլալով կը կարծէ որ անպատճառ ինքը կը պարտի անձամբ զանի մատակարարել, բայց մի քանի տարի յետոյ կը սնանկանայ իր յոռի մատակարարութեամբը, մինչդեռ եթէ առաջին օրուընէ ի վեր իր համարատուութեանը ներքեւ յանձնած ըլլար զանի ճարտար եւ փորձեալ հողագործի մը, իր դրամագլուխը կրկնապատկած պիտի լինէր։ Ուստի ուրեմն, ազնիւ հանդիսականք, որ մեզի կէտ նպատակի ունենալով մի միայն ազգին օգուտն պիտի ճշդենք այնպիսի ձեւ մը որ ամենուրեք եւ ի մասնաւորի թաղերուն մէջ հաշտ պահէ ժողովրդային իրաւունքը բարւոք մատակարարութեան մը անխուսափելի պահանջմանցը հետ։

Կը վերջացնեմ խօսքս, ամենուս կողմանէ շնորհակալութեան բաժակ առաջարկելով Յանձնաժողովոյ եւ Խնամակալութեան պատուարժան անդամոց կենացը։

Գեր. Օրմանեան Սրբազան եւս հետեւեալ բանախօսութիւնն ըրաւ.

Ազգովին համախմբեալ ուրախական տօն մը կը կատարեմք։ Այդ ուրախութեան նշանակութիւնը բացատրելու համար՝ ինձմէ առաջ խօսողներ ազգային կենաց անցեալը զննեցին և ապագային խորերն ալ թափանցեցին, և երկուքին ալ խորհուրդները գտան այն հաստատութեանց մէջ որք մեր շուրջը կը գտնուին, և որոց հանդէսը կը տօնախմբեմք այսօր։

Ես կը դիտեմ որ ասոնց ամենքը կը կեդրոնանան հին եկեղեցւոյ մը և վերանորոգեալ եկեղեցւոյ մը մէջ, յայտնի նշան թէ մեզ համար ամենայն ինչ կը կեդրոնանայ մեր եկեղեցւոյն մէջ, և այն է որ կը բացատրէ մեր անցելոյն և մեր ապագային խորհուրդը։

Այդ վերանորոգեալ եկեղեցին կը կրէ մեր երիցս երանեալ և բազմերախտ Լուսաւորչին անունը։

Այդ եկեղեցին և այդ անունը կը լինին ուրեմն մեր մտաց առաջնորդ, և անոնցմէ սկսելով է որ կը յառաջեմք մենք, մինչեւ որ մեր միտքը հանգչի այն Մայր եկեղեցին և այն Մայր Աթոռն, ուր հաստատուեցան Լուսաւորչին Միածնի իջմամբ ցուցուած հիմերը։

Աւուրս տօնախմբութեանց և մեր սրտեռանդն բարեմաղթութեանց իբրև կնիք, կ'առաջարկեմ որ ջերմեռանդն իղձեր սրբացնեմք վասն անսասան պայծառութեան Հայաստանեայց Սուրբ Եկեղեցւոյ, և ուրախութեան բաժակ մը քամեմք վասն երկարութեան աւուրց և փառաւորութեան աթոռոյ մեր Հովուապետին և Հայրապետին, Վեհափառ Տ. Տ. Մակարայ Աստուածընտրեալ Կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց։

Հանդիսականք բուռն ծափահարութեամբ գոչեցին «կեցցէ» Վեհ. Մակար Կաթողիկոս։»

Գեր. Նար-Պէյ Սրբազան եւս բանախօսութիւն մ'ընելով բաժակ առաջարկեց վասն Հայութեան և Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ։ Ն. Սրբազնութիւն աւարտեց իւր խօսքն ամենաջերմ և սրտագին բարեմաղթութիւններ ընելով վասն թանկագին կենաց Վեհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ կայսեր։

Սեղանն, որ սկսած էր ժամ 7½ին աւարտեցաւ 9ին մօտ և հանդիսականք առաջնորդուեցան խորհրդարանն։ Անդ բոլոր ներկայք շնորհակալութիւն յայտնեցին յանձնաժողովոյ Պատ. անդամոց և շնորհաւորեցին անոնց այս մեծ աշխատութիւնն։

Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն շնորհակալութիւն յայտնելով ըսաւ թէ արդէն օրհնութեան կոնդակ մը պիտի ուղղէ յանձնաժողովոյ անդամոց։

⁂

Օծման հանդիսին ներկայ գտնուող բոլոր ականաւոր ազգայինք սեղանէն առաջ այցելեցին Միացեալ Ընկերութեանց գրասենեակներէն որք ի նորոյ կառուցուած ու կահաւորուած են, Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ գտնուող շէնքի մը մէջ. Եկեղեցական արարողութեանց աւարտումէն յետոյ, Երուսաղեմայ Ամեն. Ս. Պատրիարքն, շրջապատեալ եկեղեցական դասէն, այցելեց յիշեալ գրասենեակներն եւ իւր հայրական օրհնութիւնները ձօնեց Միացեալ Ընկերութեան բոլոր աշխատաւորաց. Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրը, հետն ունենալով եպիսկոպոսական դասն ու համայն աշխարհական երեւելիներն, հաճեցաւ այցելել Միացեալ ընկերութեան գրասենեակներն եւ անդ, իւր բարձր գոհունակութիւնն յայտնելով ընկերութեան բարւոք ընթացքին և զարգացման համար, օրհնեց Ընկերութեան բոլոր սատարողները եւ մասնաւորապէս Տնօրէն Ժողովոյ անդամներն որոց կոյժէ ներկայ էին Ատենապետ Վսեմ. Լեւոն Պէյ Փափազեան և գանձապետ Մեծ. Կարապետ էֆէնտի Բապուճեան. Տնօրէն Ժողովոյ անդամք արժանավայել պատուովը մեծարեցին երկու Ս. Պատրիարքներն ու բոլոր այցելուներն որք մեկնեցան մեծապէս գոհ մնալով իրենց տեսած կանոնաւորութենէն և այն զգալի յառաջդիմութենէն զոր ընկերութիւնը կ'ընէ հետզհետէ. Թէ՛ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրն, թէ՛ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն և թէ անոնց ընկերացող բարձրաստիճան եկեղեցականք այս առթիւ միանգամ եւս քաջալերեցին ընկերութեան ջանքերն և յորդորեցին կարելին ի գործ դնել՝ կրթական այդ կարեւոր հաստատութեան զարգացման և առաւել եւս յառաջդիմութեան համար.

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երեկ առաւօտ Մայր եկեղեցւոյ մէջ իւր առաջին քարոզը խօսեցաւ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան մը.

Ն. Ամենապատուութիւն ի մէջ այլոց յորդոր կարդաց ժողովրդեան չըշեղիլ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դաւանական աւանդութիւններէն և առ Օսմանեան Գահն ունեցած հաւատարմութեան վրայ հաստատուն մնալ. Ասոնք են և պիտի լինին, յաւելց Ս. Պատրիարք Հայրն, Ազգն յաւերժ և բարգաւաճ պահելու միակ միջոցն.

Միացեալ ընկերութեանց տնօրէն խորհրդոյ ատենապետ Վսեմ. Լեւոն պէյ Փափազեան, գանձապետ Մեծ. Կարապետ էֆէնտի Բապուճեան, իրենց հետ ունենալով ընկերութեան քարտուղարը, շաբաթ օր Ազգ. Պատրիարքարան գնացին և յանուն Միացեալ Ընկերութեանց շնորհաւորեցին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր պաշտօնը. Յետոյ Երուսաղեմատուն երթալով ներկայացան նաեւ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին.

Կ'իմանանք թէ Ազգային Ժողովն ի Նիստ պիտի գումարի յառաջիկայ ուրբաթ օր.

Պ. Թորոս Ջուղայեցի Երուսաղեմայ Ս. Յակոբեանց վանքի ժառանգաւորաց վարժարանին աստուածաբանութեան դասախօս անուանուած լինելով, նախընթաց օր մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս.

Ի նպաստ Բերայի և Խասգիւղի աղքատիկ հայ ուսանողաց թատերական փառաւոր ներկայացում մը պիտի տրուի վաղը գիշեր, երեքշաբթի, 15/27 նոյեմբեր, Բերայի Նոր Թատրոնին մէջ. Ունճեան Սրէն էֆէնտիի նախագահութեամբ կազմեալ կարգադիր մասնախումբ մը հոգ կը տանի սոյն ներկայացման յաջող արդիւնաւորման.

Ներկայացուելիք խաղն է ՔԻՆ ԴԵՐԱՍԱՆՆ յորում Քինի դերը պիտի կատարէ հռչակաւորն Պ. Ադամեան. Յետոյ պիտի ներկայացուի նաեւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը, մէկ արարով.

Տարակոյս չունիմք որ սոյն թատերական երեկոյթը փառաւոր յաջողութեամբ պիտի պսակուի.

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Երկրորդ անգամ ըլլալով Ձեր պատուական թերթին մէջ կը տեսնուին Կէտիկ փաշայի գրութիւններ՝ որք ջերմապէս հրաւէր կը կարդան ընկերութեանս անդ վարժարան մը հաստատելու. Ընկերութիւնս շնորհակալութեամբ կ'ընդունի այդ փափաքութեան ցոյցերն որ խիստ պատուաբեր են իրեն. Ինքն ալ իւր կողմանէ յօժարութեամբ պատրաստ է պէտք եղած զոհողութիւնն ընել ազգին օգտին համար, մանաւանդ թէ աւելի ընդարձակ ասպարէզի վրայ գործելու մտօք էր որ ընկերութիւնս Կէտիկ փաշայի նման բազմահոյ թաղի մը մէջ առաջնորդեց վարժարան բանալ. Սակայն յայտնի է որ առանց կանխաւ աշակերտուհեաց բաւական թիւ մը կազմելու, անկարելի է գործի ձեռնարկել, նոյնպէս և յարմար բնակարանի մը ի հեռուստ ընտրութիւնն խիստ դժուար է ընկերութեանս. ուստի ներկայիս կ'առաջարկեմք այն Պատ. Թաղեցւոց որ փափաքին յայտնեն իրենց կեդրոնին մէջ ընկերութեանս կողմանէ, վարժարան մը անմիջական հաստատման որ բարեհաճին ժամ առաջ արձանագրել տալ առ նուազն երեսուն աշակերտուհեաց թիւ մը, նոյնպէս և ցուցնել յարմար բնակարան մը որու համար պատրաստ է ընկերութիւնս տարեկան մինչեւ քառասուն ոսկի վճարել.

Ի դիմաց Դպր. Տիկն. Ընկերութեան
Գործադիր Ժողովոյ

Ատենադպիր
ԹԱԳՈՒՀԻ Գ. ՊԱՂ. ԴԱԶԱՐԵԱՆ

Ատենապետ
ԶԱՊԷԼ Ս. ՖՐՆ. ՏԸԳԼԵԱՆ

Կ. Պոլիս 11 Նոյմ. 1888

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Գասթամունիի Նախնական դատարանի Հուգուգի ճիւղին Նախագահ անուանուեցաւ Էնկիւրիի Նախնական դատարանի Հուգուգի ճիւղին Նախորդ Նախագահ Րիֆաթ էֆէնտի և նմա յաջորդեց Գասթամունիի Նախնական դատարանի Հուգուգի ճիւղին Նախորդ Նախագահ Հագգը պէյ.

Իչ-Իլի (Ատանա) Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ անուանուեցաւ Վանայ վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին Նախկին Նախագահ Ալի Ճեմալ էֆէնտի.

Գոսովայի Նախնական դատարանի Հուգուգի ճիւղին Նախագահ անուանուեցաւ Ատանայի վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին Նախորդ Նախագահ Մէհմէտ էֆէնտի.

Ճիսըր Էրկէնէ (Ադրիանուպոլիս) Նախնական դատարանին Նախագահ անուանուեցաւ Բերայի Նախնական դատարանին օգնական անդամ Ապտիւլկանի էֆէնտի.

Կէլիպօլուի Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Սէրէզ գաւառին ընդհանուր դատախազի օգնական Յովհաննէս էֆէնտի.

Պիլէճիկի Նախնական դատարանին Նախագահ անուանուեցաւ Կէլիպօլուի պատժական ճիւղին Նախորդ Նախագահ Հայրապետ էֆէնտի.

Սէրէզի ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտ Առաքել էֆէնտի.

Կէլիպօլուի Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ անուանուեցաւ իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտ Մէհմէտ Թէվֆիք էֆէնտի.

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Սէլանիկի Նահանգին Նաիպ Ազիզ պէյի.

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Քրիւբի գինեգործարանին առաջին երկրաչափ Պ. Վիլհէլմի.

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ բարձրագոյն վարժարանաց տնօրէն Ազիզ պէյի և հելլէն զինուորական սպայ հազարապետ Պ. Սոֆիանոսի.

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ աղջկանց արհեստական գիշերօթիկ և ցերեկեայ վարժարանին տնօրէն Ազիզ էֆէնտիի.

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Վիէննայի նկարչաց ժողովոյն անդամ Պ. Պաֆ Մուսէի.

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Թուրք աղջկանց վարժապետանոցին տնօրէնուհի Րէֆիգէ հանըմի.

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Թուրք աղջկանց արհեստական գիշերօթիկ վարժարանին տնօրէնուհի Օր. Գլավաքի և նոյն վարժարանի ցերեկեայ մասին տնօրէնուհի Օր. Հէնրիի.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԵՊԸՆԹԱՑ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԸ

Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ խառն յանձնաժողով մը կազմուած է որ պաշտօն ունի քննել այն պատճառներն որով ճեպնթաց կառախումբն անցեալ ուրբաթ օր գծէն ելած էր. Այս արկած 30,000 ֆրանքի վնաս մը պատճառած է, ըստ որում կառքերու պատուհաններն և այլ կարասիները կոտրած են. Երկաթուղեաց ընկերութիւնն իբրեւ վնասու հատուցում օրական 2000 ֆրանք կը վճարէ ճեպնթաց կառախումբի ընկերութեան, այն պատճառաւ որ կառախումբը գծէն ելնելով չէ կրցած ժամանակին Եւրոպա վերադառնալ.

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նիստին մէջ զբաղեցաւ ելմտական և ներքին կարեւոր խնդիրներով.

Խորհրդոյ ցրուելէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը պահ մը խորհրդակցեցան ինչ ինչ կարեւոր խնդիրներու վրայ.

—Շաբաթ օրը Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը ի Նիստ գումարեցաւ եւ զբաղեցաւ Րէժիի ու մաքսատան վերաբերեալ խնդիրներով. Սոյն յանձնաժողովոյն մասնակցեցան Ելմտական առժամեայ Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա եւ մաքսային վերատեսուչ Էտիպ էֆէնտի. Յանձնաժողովս այս առթիւ իւր տուած որոշումները տեղեկագրով մը մատոյց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին.

Վսեմ. Յակոբ եւ Զիհնի փաշաներն յանձնաժողովոյ մասնակցելէ առաջ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ առանձին տեսակցութիւն մը ունեցան.

—Օտար Թղթատարատանց խնդրոյն առթիւ կազմեալ խառն յանձնաժողովը նախընթաց օր ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Յարութիւն փաշայի.

Պ. ԶԱՐԲԱ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Մեծահարուստ Պ. Քօնսթանթին Զարբա, որ Եորկիոս Թագաւորին գահակալութեան 25րդ յոբելեանի հանդէսներուն ներկայ գտնուած էր յԱթէնս, անցեալ երկուշաբթի Յունաստանէն մեկնած լինելով, Զմիւռնիա հանգիպած էր և շաբաթ օրը Զմիւռնիայէն մայրաքաղաքս հասաւ. Պ. Զարբա անհունապէս գոհ մնացած էր այն սիրալիր և ջերմագին ընդունելութենէն զոր Թագաւորն և հելլէն կառավարութիւնն ու ժողովուրդն ըրած էին իրեն. Աթէնքի լրագիրք կ'ըսեն թէ ո՛չ մէկ իշխան այսքան փառաւորուած և ցնծագին ողջունուած էր ազգին կողմէ, որ երախտագէտ է այն ջանից զոր իւր մեծանուն հայրենակիցն ըրած է Յունաստանի նիւթական բարգաւաճման համար. Պ. Քօնսթանթին Զարբայի կ'ուղեկցէին Տոքթ. Վասիատիս, որ մայրաքաղաքիս հելլէն գաղթականութիւնը կը ներկայացունէր յոբելեանի հանդէսին մէջ, և իւր երկու եղբօրորդիք՝ Պ. Պ. Խրիստօ և Աբօսթօլի Զարբա. Հելլենական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Մէթաքսաս շոգենաւ գնաց բարի գալուստ մաղթելու համար մեծանուն բարերարին, և իւր ծառայութիւններն անոր տրամադրութեան ներքեւ դնելու համար. Պ. Զարբա և իւր եղբօրորդիք Բերա, Օթէլ Ռուսայ պանդոկն իջեւանեցան ուր նուագածուաց խումբ մը անոնց գալուստն ողջունեց Յունաց ազգային երգը նուագելով.

Պ. Զարբա, ինչպէս յայտնի է, ի մէջ իւր բարեգործութեանց, մասնաւորապէս Պոլսեցւոց Յունաց երախտագիտութեան վրայ մեծ իրաւունք մը ունի, ըստ որում հիմնադիրն է աղջկանց այն հոյակապ վարժարանին որ ի Բերա, ուր հարիւրաւոր աղջկունք բարձր դաստիարակութիւն մը կ'առնուն.

ԲԱՐՁՐ. ՇԷՅԽ-ԻՒԼ-ԻՍԼԱՄԸ

Բարձր. Շէյխ Իւլ-Իսլամ էֆէնտին բոլորովին ապաքինած լինելով, երեկ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նիստին.

ԿԱՐՆՈՅ ՆԱՀԱՆԳԸ

Կը յիշուի թէ կայս. հրամանաւ Դ. զօրաբանակի հեծելազօրաց հրամանատար Աքիֆ փաշայի և Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականաց օգնականներէն Ճիվանեան Նշան էֆէնտի Կարին ղրկուած էին պաշտօն ունենալով կարգադրել օսմանեան և ռուսական սահմանագլխոց վրայ գտնուած գիւղօրէից ինչ ինչ հողերու, ջուրերու և արտերու վերաբերեալ խնդիրներն. Արդ, Աքիֆ փաշա Երզնկա, իսկ Նշան էֆէնտի ևս, ինչպէս ծանուցինք մայրաքաղաքս վերադարձած են, որովհետեւ Կարնոյ ռուսական հիւպատոսին հետ կատարուած բանակցութեան մը համաձայն՝ ռուս կառավարութիւնն այդ խնդրոյ առթիւ իւր կողմէ կարգած պատուիրակը յառաջիկայ գարնան պիտի ղրկէ.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտ. Լրաբերէն քաղուած)

Առեւտրական գործառնութիւնք շատ աւելի բանուկ եղան ներմուծեալ ապրանաց համար քան արտածեալ ապրանաց համար. Կօֆէ-ի ցիէն հասաւ 40,000 գրի. վաճառումնք 25,000 գրիի հասած լինելով, տարբերութիւնն աւելցաւ պատրաստի քանակութեան վրայ և հասուց զայն 60,000 գրիի, և գները 20 փարայի անկում մը ունեցան. Կէյէ-և-աչճն ցորեններէն բնաւ չհասան և որովհետեւ անոնցմէ պատրաստ չկար, անցեալ շաբթու վաճառուած չեղաւ բնականաբար և կացութիւնը նախորդ շաբաթին յարենման է. Դրանսիդով 50,000 գրիս եգիպտացորեն վաճառուեցաւ Եւրոպայոյ համար և ծոխի վաճառման գումարն 40,000 գրիի հասած լինելով, պատրաստը բոլորովին սպառեցաւ, վասնզի նոր գարի չհասաւ. 600,000 քիլօկրամ ֆօրաղ վաճառեցաւ 8 սիան ղրուշէն. Գալով ալիւրին, 3000 պարկ հասաւ ուստից 2000 պարկը վաճառուելով, մնացեալն աւելցաւ պատրաստ գտնուած 8500 պարկին վրայ. Լուբէններու գները պարկ գլուխ 3 էն 4 ղրուշի թեթեւ անկում մը կրեցին. Հասան 1000 պարկ եւ արդէն պատրաստ գտնուածին հետ, որք ամբողջովին սպառեցան, ընդ ամենը վաճառեցան 2500 պարկ. Նմանապէս թեթեւ անկում մը կրեցին սիսեռան գներն, որոցմէ պատրաստ կայ 3000 պարկ, հաշուելով նաեւ նախորդ շաբաթէն պատրաստ գտնուած 1400 պարկը.

Սուսամի վրայ բաւական բանուկ գործ եղան. Հասածներու գումարը կը հասնէր 800 պարկի որք ամբողջովին վաճառեցան և անցեալ շաբթուան նման պատրաստի պակասութիւն կայ. Վուշի հունտերու վաճառումնը հասաւ 700 պարկի և խաշխաշի հունտի ու վաճառումնք 40,000 օխայի, օխան 39 ղրուշէն.

Գալով արտածելի նիւթոց, աֆիոնի հրապարակը միայն սակաւ ինչ բանուկ էր. Վաճառեցաւ 10 սնտուկ Գարահիսար, օխան 117 ղրուշէն, 12 սնտուկ Նալլը Խան, Էսկի Շէհիր և Կէյվէ, ստորին տեսակ, 122-125 ղրուշէն, 6 սնտուկ Ամասիա 135 ղրուշէն, 5 սնտուկ Եօզղատ 175 ղրուշէն, 2 սնտուկ Մալաթիա, ստորին տեսակ, 170 ղրուշէն, 3 սնտուկ միեւնոյն տեղւոյ ափիոն, ընտիր տեսակ, 200 ղրուշէն.

Կոզեփոններու ինչպէս նաեւ Բիֆթէկներու վրայ բնաւ գործ չեղաւ. Կողիններու գները բարձրացած են. պարկը 90 ղրուշ է և վաճառում բնաւ չեղաւ շաբթուս մէջ. Բամպակեղէններէն՝ մաս մը ապրանք կը պակսի հրապարակի վրայ. այս պատճառաւ գները մի քանի ղրուշի բարձրացում մը ունեցան.

—Քաթանիա (Սիկիլիա) օսմանեան հիւպատոսարանը կարգ մը սիկիլիական ապրանքներ նշանակած է զորս կարելի է նպաստաւոր պայմաններով ներմուծել ի Թուրքիա. այս ապրանքներն են՝ տակաւով գինի, փուշի հատիկներ, ալքոլական անուշահոտութիւնք, կանեփ, չուաններ, գզուած և սանտրուած բուրդ, զանազան թղթեղէնք, գաւազանք, հանածոյք, չորութեան յատուկ քարեր, նաշիհ (նշաստ), նարինջ և կիտրոն, թարմ, կարագ, պանիր, գլխարկ, հովանոց, եւայլն.

Նոյնպէս, Թուրքիարնակ այն վաճառականք որք արտածութեամբ կը պարապին և կ'ուզեն փորձեր կատարել իրենց ապրանքները Քաթանիայի հրապարակին վրայ վաճառելու համար, կրնան նմոյշներ ղրկել Քաթանիայի օսմանեան հիւպատոսարանը. Ամեն հնար ի գործ պիտի դրուի անոնց սպառման նոր կեդրոն մը բանալու համար.

◆

Այս գիշեր կայս. պալատան մէջ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ անգլիական դեսպան Սըր Ո. Հուայթի.

—Կայս. հրամանաւ 1300 տարւոյն մէջ գրուած զինուորք ազատ կ'արձակուին. Այդ զինուորք իրենց ամսաթոշակներն ստանալով երկու երեք օրէ ի վեր իրենց հայրենիքները կը ղրկուին մաս առ մաս.

—Պետական Խորհրդոյ անդամ Մէհմէտ Սաիդ պէյ մէկ քանի օրէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ.

—Այտընի կուսակալութենէն առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այս ուրբաթ մեծ հանդիսիւ սկսուեր է Սոմայի երկաթուղւոյ գծին շինութեան.

—Կայս. անձնապահ զօրաբանակի պիոյից նախագահ Միրլիվա Րէշիտ փաշա, որ երկար ատենէ ի վեր հիւանդ էր, նախընթաց օր մեռաւ.

—Ընդհանուր վիճակագրութեան յանձնաժողովոյ Նախորդ Նախագահ Իրֆան փաշա յետ երկար հիւանդութեան շաբաթ գիշեր մեռաւ ի Պէյլէրպէյ. Յուղարկաւորութիւնը մեծ հանդիսիւ կատարուելով մարմինը փոխադրուեցաւ ի Հայտար Փաշա. Վախճանեալն իբր 62 տարի ծառայած է կառավարական այլ և այլ պաշտօններու մէջ.

—Զինուորական բժիշկ տեղակալ-գնդապետ Վահիտ պէյ երէկ մեռաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան.

—Նախընթաց օր և երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Տիգրանակերտի Նախորդ կառավարիչ Իպրահիմ Խալիլ էֆէնտի՝ Սամսոնէն և Ադրիանուպոլսոյ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազ Րէշիտ պէյ իւր պաշտօնատեղէն.

—Պրուսայի տէֆթէրտար Սալիհ պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 24 Նոյ.

Հանրապետական լրագիրք կը հերքեն պետական հարուածի զրոյցները զորս տարածած էր պուլանժէական և պահպանողական մամուլը.

Պուքրէշ, 25 Նոյ.

Նախարարութիւնը վերակազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Պ. Րոզէթթի, Նախարարապետ
Պ. Գարբ, արտաքին գործոց
Պ. Սթիրպէ, ներքին գործոց
Պ. Վէրնէսգօ, դատական գործոց
Պ. Մանօ, պատերազմական գործոց
Պ. Ժէրմէն, ելեւմտից.

Բարիզ, 25 Նոյ.

Ֆրանսա երկրորդ շոգենաւ մ'ալ պիտի ղրկէ ի Զանզիպար՝ արգիլելու համար գերեաց առեւտուրը.

Բարիզ, 26 Նոյմ.

Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան ժողովն և Պուլանժէական խնջոյքը վերջացան առանց ծանր միջադէպի. Պուլանժէ զօրավարն ատենաբանութիւն մ'ըրաւ յորում պնդեց իւր խաղաղասէր զգացմանց վրայ, սակայն կ'ուզէ արժանայարգ եւ պատուաւոր խաղաղութիւն մը, կ'ուզէ որ Ֆրանսա այնչափ լաւ սպառազինեալ լինի որքան իւր դրացիներն. Զօրավարը սաստկապէս պարսաւեց զՊ. Ժիւլ Ֆէրրի.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 14 Նոյեմբեր
[illegible]

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		(պանքայի)	109 3/4
3 »	»	(վաճառականի)	109 3/8
3 » Բարիզի	»	(պանքայի)	23 07 1/2
3 »	»	(վաճառականի)	23 15

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ս. Սէրի			16 23
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»		16 21
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	Գ. կ.	16 21
Կէս օրին	»	»	16 21

ԻԹԹԻՖԱՔԻ ՏԱՀՎԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		38 29
Այս առաւօտ	Գ. կ.	38 32
Կէս օր	»	38 32

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	Գ. կ.	25 30
»	B. »	»	15 30
»	C. »	»	16 21

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 18
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 20
Պանք տը Գօնս.	»	»	7 8
Փօս. Շանժ է վալէօր	»	»	4 30
Թրամուէյ	»	»	457 1/2
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.		47 75
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	Ֆ.		117

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 30
Իմփէրիալ	»	91 20
Քրիմից	»	51 15
Ռուսլի թղթադրամ	»	8 95
» արծաթ	»	77
Մէճ. արծ. (տարր.)	»	108 35
Պէշլիկ	»	103 10
Հինգնոց	»	103 10
Մէթալիք	»	103
Թասֆիյէ	»	10 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 24 Նոյեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ				96 7/8
Օսմ.	»	Սէրի Դ.	բացուեցաւ	15 1/8
»	»	»	գոցուեցաւ	15 1/16
»	»	» Ա.		25 3/4
»	»	» Բ.		15 1/2
»	»	» Գ.		15
Օսմանեան 1871				81
Փոխառութիւն 1877				92 3/4
Պանք Օսմանեան				10 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873				101 1/8
Եգիպտական միացեալ (ինիֆիէ)				80 3/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)				100 1/4
Տայրա Սանիէ				76 5/8
Դոմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)				102 1/8
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0				— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ				25 586

Վիեննա, 24 Նոյեմբեր ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	122 50
Օսմանեան երկաթուղի	22 50

Բարիզ, 24 Նոյեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0				104 7 1/2
»	» 3 0/0			83 5
Օսմանեան քօնսօլիտէ	Սէրի Դ.		բացուեցաւ	15 32 1/2
»	»	»	գոցուեցաւ	15 27 1/2
»	»	» Բ.		— —
»	»	» Գ.		15 15
Օսմանեան երկաթուղի				47
» Պէմիի բաժնեթուղթք				— —
Պանք Օսմանեան				525
Քրէտի Լիոնէ				612 50
» Ֆոնսիէ				1362 50
[illegible]				1285
Սուէզի ջրանցք				2222 50
Ռուսական 5 0/0 1877 ի				103 1/2
Իտալական Ռանթ				96 82 1/2
Սպանիական (արտաքին)				72 3/4
Եգիպտական միացեալ			գ. բ.	409 37 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք				416 25
Հելլենական 5 0/0				420
Չէք Լոնտրայի վրայ				25 31

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 24 Նոյմ. ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 1/2 0/0	83 5
Օսմանեան քօնսօլիտէ	գործ չեղաւ
Եգիպտական	408 75

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1889
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Սեփականութիւն
Ս. Փրկչի Ազգային Հիւանդանոցի
Գին 40 ՓԱՐԱ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ (ԱՐԱՄԵԱՆ)

Կը գտնուի Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, Կ. Պոլիս Մեծ-Նոր-խան, միջնայարկ, թիւ 48, 49, 50, և բոլոր հայ գրավաճառաց քով.

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չկրող օրինակները վաւերական չեն. 2128

ՃԱՇԱԿ
ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԾԱՂԿԱՔԱՂ ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԻ
Հանդերձ կենսագրական, Պատմական, Դիցաբանական եւ Աշխարհագրական ծանօթութեամբք
Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՓՈՓՈԽԵԱԼ ԵՒ ՃՈԽԱՑԵԱԼ
Աշխատասիրութեամբ՝ Ա. ՊԻՊԷՌՃԵԱՆԻ

Սոյն ընտրելագոյն հաւաքածոյին Գ. տպագրութիւնն հրատարակուեցաւ և կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով.

Գինն է Ա. Մասն — 5 ղրշ.
Բ. » — 7 »
Երկուքը միասին — 12 »
» » Լաթակազմ 15 »

Դպրոցներու մեծ զեղչ կը տրուի.
2205 5—10

Կեդր. Ուսմ. Խորհրդոյ կողմանէ վկայագիր ունեցող ուսուցիչ մը պատրաստ է դասախօսել թէ տեղւոյս և թէ գաւառներու վարժարանաց մէջ, մաթեմաթիք, տոմարակալութիւն եւ առ հասարակ վաճառականական գիտելիք, նաեւ կարող է վաճառականաց քով գրագրութիւն ևս ստանձնել. Տեղեկութիւն Արեւելքի խմբագրատունն. 2227 3—4

ՊՕՂՈՍ Ց. ՃԻՆՃԻՀԱՆԵԱՆ

ՄՇՏՆՋԵՆԱՒՈՐ
ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
(Հարթաձեւ տախտակ)

Բովանդակութիւն.— Նախաբան.—Մեծ շրջանի մը (532 տարի) սարեդիրք.—Աղիւսակք՝ յորս նշանակեալ են ամեն տարւոյ շարժական տօներն, միջոցներն (օրական և շաբաթական) և հարամիք.—Հնարք.—Նոծենքեակք.—Կրճնակք.—Այսօր ամսոյն քանի՞ն է.—Ամսամուտ.—Օրացիւտ.—Անդրեասեան ձայնագիւտ.—Աղիւսակ Գասզմ—Խոտրբէլլեզի.—Պարզաստմար օրացոյց՝ հանդերձ շարժական մասամբք աւուրց.

Յորմէ բազմադիմի պարագայից մէջ միշտ կրնան օգտուիլ ամեն կարգի ազգայինք եւ մանաւանդ ԸՆՏԱՆԻՔ, և որ կրնայ ծառայել նաեւ իբրեւ օգտակար զարդ ինչ սենեկաց, գրասենեկաց, վարժարանաց եւն.

Վաճառման կեդրոնատեղին է Գավաֆեան գրատուն, Զաքմաքճըլար-Եօգուշու, թիւ 20. Գին 5 դահեկան. 2027 9—11

ՏՕՔԹՕՐ ՋՕՀՐԱՊ

Բժիշկ Շիշլիի գաղղիական Լա-Բէ հիւանդանոցին, վաղեմի ներքին բժիշկ Լիոնի եւ Սէնթ Էդիէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղիա), թղթակից անդամ Լիոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մասնագէտ Ականջի կոկորդի եւ քթի հիւանդութիւններուն եւ ելեկտրական դարմանաց, այցելութիւնք կ'ընդունի առաւօտներն (ժամ 10 էն 12) իւր տունն որ ի Մեծ փողոց Բանկալթիի թիւ 75, կէս օրէն վերջ ի Սղամպոլ Պահճէ գաբու Մէրհամէթճեան դեղարանն թիւ 18, ուր ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ. 1699 15—81

ՏՕՔԹՕՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ և ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ ԿԱՆԱՆՑ և ՏՂԱՅՈՑ և ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ վերաբերեալ հիւանդութեանց որ ի Բարիզ մասնաւոր հիւանդանոցաց մէջ փորձառութեամբ կատարելագործելով իւր արհեստը. մայրաքաղաքս վերադարձած է և ամեն օր մինչեւ կէս օր ի Գատը-գիւղ Մօտա Ճատէսի Անթիփայի դեղարանին դիմաց 87 թիւ տունը և կէս օրէն մինչեւ 10ը կը գտնուի կամուրջի գլուխ Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը, վերի յարկ, իւր սենեակը կիւրակէ օրեր ի Գատը գիւղ աղքատք ձրի կը դարմանուին. 2037 15—30

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ստորագրեալս, միակ ներկայացուցիչ Կիշառ եղբարց գործարանին ի Ս. Հանրի, հանրածանօթ իւր յաճախակեայ արտադրութեանց ընտրութեամբ, մասնաւորապէս օսմ. կայս. կառավարութեան, երկաթուղեաց ընկերութեանց, վարչութեանց եւայլն, պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց թէ ոմանք անուանց նմանութենէ մը օգտուելով կը քաղեն զինքը խաբելու համար, այսպէս ուրիշ գործարանաց վերագրելով այն արդար հռչակը զոր ձեռք բերած է Կիշառ եղբարց տունը.

Ստորագրեալս կը յանձնարարէ Կիշառ եղբարց տան բազմաթիւ յաճախորդներուն որ չխնուածանիւթոց վաճառականներու իրենց ծախած արտադրութեանց վրայ փնտռեն հետեւեալ նշանը
Guichard Frères à St. Henry (Marseille)
եթէ կ'ուզեն ամեն կերպիւ անստգիւտ ապրանք մը ստանալու վստահ լինիլ.

ՎԻԴԱԼԻ ՄՈՂՀՕ
Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր, թիւ 12
2034 20—30

ՄՍԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՀԻՒԹ
LIEBIG
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Ի ՖՐԷՅ-ԲԷՆՏՈՍ

Որ 1867էն ի վեր արժանացած է Միջազգային ամեն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձրագոյն վարձատրութեանց. Մեծ դիւրութիւն և խնայողութիւն վայրկենական պատրաստութիւն արգանակի, և ապուրի, համեմի, բանջարեղինաց համը բարեխառնելու գերընտիր միջոց.

Հիւանդաց և տկարներուն համար կազդուրիչ դեղ.

Պահանջել այս ստորագրութիւնը J. v. Liebig կապոյտ մելանով. 2141

Մեծաքանակ կը ծախուի գործակատարաց քով, ՆԷՆՆԻ ՖՈԼԼԷ և ընկ. Կ. Պոլիս, Թիճարէթ խան, թիւ 4. կը ծախուի նաեւ ուտելեաց վաճառականներու, դեղավաճառաց, նպարավաճառներու քով և այլն.

AU CROISSANT ‖ Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ
94, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վօյվօտայի դիմաց, 94
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ
Արանց, երիտասարդաց եւ տղայոց համար

Օ Գրուասան վաճառատունը ծանօթ է իւր վայելուչ և հաստատուն հանդերձներով.
Օ Գրուասան վաճառատունը ծանօթ է իբր ամեն տեղէ աւելի աժան վաճառող.

Ամառնային եղանակ

Ամբողջ քոսթիւմ, կապոյտ, սեւ- շագանակագոյն կամ ֆանթէզի շէվիօթ, զուտ բուրդ, լաւ կտրուածք, խնամոք կարուած	32 ֆրանք
Պանթալոն և ժիլէ կամ Ռըտինկօթ և ժիլէ՝ Ռուպէի ֆասոնէ կամ գծաւոր, վերջին նորաձեւութիւն	38 ֆրանք
Գծաւոր բանտալոն, հաստատութիւնն երաշխաւորեալ, վերջին նորելուկ	13 ֆրանք
Բարտըսիւ միօրինակ կամ գծաւոր, վայելուչ կտրուածք, մեծ խնամքով կարուած	36 ֆրանք

1506

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր յարդ. վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 1799

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԱՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ աւելի քան	»	4,000,000
Տարեկան հասոյթ » »	»	7,500,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներու և բնակութեանց մէջ վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 ուրիշ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գափու, Եօւկլիատիս խան.

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ։ Եւրոպեան առաջնակարգ դրամատուներ ցոյց պիտի տրուին անոնց, որք Ընկերութեանցս վրայ տեղեկանալ կը փափաքին։ 2176

ՋՂԱՅԻՆ ՏԱԳՆԱՊ
[illegible]
Ս. ԳՈՒԻՏՈՆԵԱՆ ՊԱՐ
ԱՄՍԱԿԱՆԻ ատեն
[illegible]
GELINEAU
ՇԱՔԱՐԱՊԱՏ
ՍՕ
Մեծը ի ՓԱՐԻԶ

Այն անձինք որ կը ճանչեն
DEHAUT ՏՔԹՕՐԻ
ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ

իրենց ստամոքսը մաքրելու համար լոկ այդ դեղահատերը կը գործածեն, որք ո՛չ նողկանք եւ ո՛չ յոգնութիւն կը պատճառեն, որովհետև հակառակ միւս մաքրողական դեղերուն, այս դեղն այն ատեն միայն կը ներգործէ երբ լաւ կերակրոց և զօրացուցիչ ըմպելեաց հետ առնուի, ինչպէս գինի, խահուէ, թէյ։ Ամէն ոք կ'ընտրէ իրեն յարմար ժամն, ըստ իւր զբաղմանց։ Կերն յոգնութիւն չպատճառելով ընաւ, այնպէս որ մարդ սիրով կ'ուզէ գործածել։

ՄԻ ԳՆԷՔ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ
ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն
Ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 120

Փարաքէօյի աղբիւրին դէմ.
Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ
Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ՝ «Սինկէրի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
(Տաքսիթով) 1761

Արտօնատէր Ս. ՏՕՄԱՍԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերբուլի և Արշիփելակոսի մէջ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզիան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արգատիան	3700	Իլլիրեան	5500
Պաւարիան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6600	Լեսպեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկիւրեան	2500
Սարտինեան	2000	Լիմա	800
Տաւրոս	700	Օլիմբոս	700
Էճիբշըն	3700	Պէրսեան	3800
Ֆոքեան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վերճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՅՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

ԽԱՐԻՍԽ
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86,699,959,12.

Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարոց » 408,448,921,35.

Ապահովագրեալ տարուոյ անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ'ընդունին.

Ապահովագրեալ տարուոյ անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41½ % շահ կ'ընդունին։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

39 տարեկան անձ մը 286 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և ոչ իրեն իրաւունք կատարող շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. ասկէ զատ, պիտի մասնակցի ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298.30 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Կանխիկ օժտի համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանքի շահաբաժին առաջած են վերջին բաշխումէն։

Զինուոր մեղանչելի մը միջոցաւ, կարելի է երաշխաւորել նաև վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակալութեան Գ. ԼԻՈՆԷԼ ՊՈՆՏ...
Գրասենեակք, Թիւնէլի հրապարակ, [illegible], երկրորդ յարկ

Ընկերութեան ատենադպիրն է Գ. Ս. ԱՏԼԷՐ 1819

ԳՕՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՓԻԼԱՌՆՕ

Ծովային ապահովութիւն.—Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Գ. Գ. Վ. Ուիթթոյ, Ուիթթոյ խան Պաղչէ-գափու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մերթէքաշնի փողոց Իզզէթ փաշա խան Թիւ 6. 686

ՀԱԶԻ, ՏԵՆԶԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուել կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷԳԼԻ Թնդանօթակրին վրայ, ի Ռուիք, Սկովտիա.

«Սիրելի պարոն. Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկ հանգիստ անցունել, վճռեմ կամս փորձել ձեր յանձնարարեալ անգլիական բալսամն, անոր հատիկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց.

(Ստր.) Վ. ԼԻՆՁԷԼ, Նէգլի Թնդանօթակրէն.

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1½ բէնի, 2 շիլին 3 բէնի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼի, 4, Ալպիոն Բուլէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով

2167 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վալիտէ, պահականոցին քով, կայսրական Թրամուէյին, 95 և 97

NUBIAN BLACKING
Produces a POLISH without Brushing Equal to PATENT LEATHER On BOOTS, SHOES And LEATHER GOODS
NUBIAN IS WATERPROOF.

ՆՈՒԲԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ըլլան ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամեն տեսակ կօշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեամանները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկայն խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկէն քսել, կա՛մ սպունգի կտորով մը կա՛մ վրձինով։ Թրջուած մասերն մէկ վայրկեանէն ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալիտէ, Պահականոցին քով, կայսրական Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2168

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՒԻԼՐՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

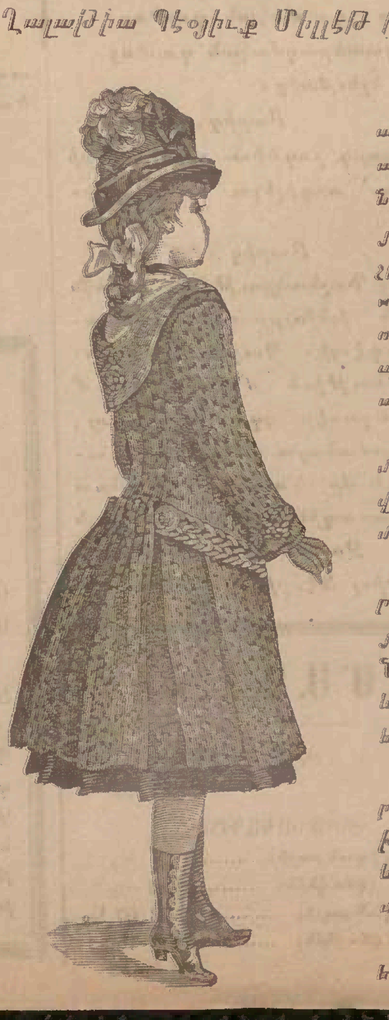

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօռսէներ, օթոցի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ. Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ նաև ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարժէքը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրամով ղրկուի։

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

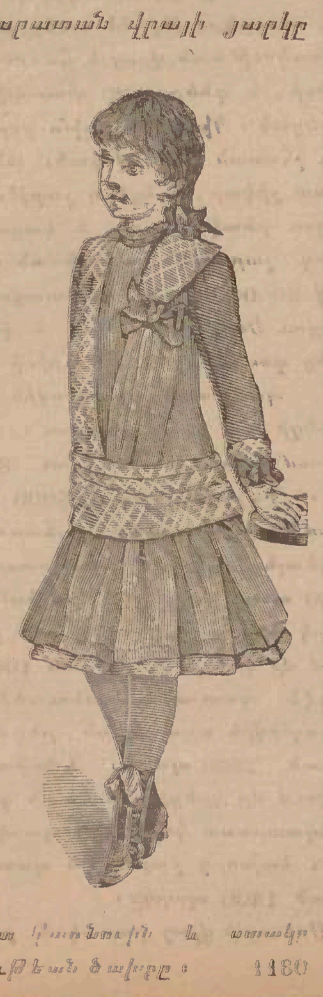

ՄՕԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

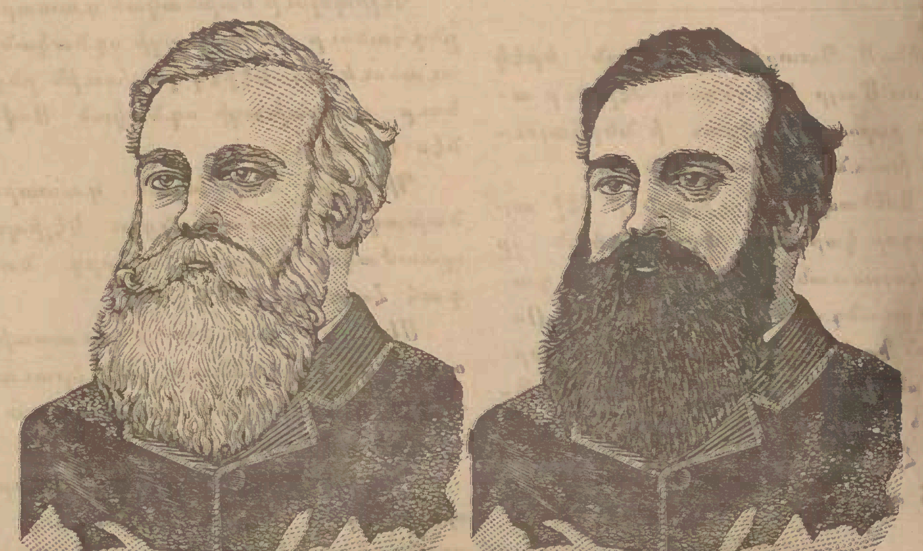

Նոր գիւտ մ'է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ո և է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի։

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և բուսերու նիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սևի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երանգը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դերև հանել. նա կրնայ հերքել անկասկած, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կու տայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակը երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ սղտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթև կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչև որ հեղուկը չորանայ։ Բոլոր մազերը մէկ հեղլով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթը անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջին դէպքն և ձեռները լուալու է ու ի գործածութեան։

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը օճառով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թաթխած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՐՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վալիտէ, Պահականոցին քով, կայսրական Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2166

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներ և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զօրացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

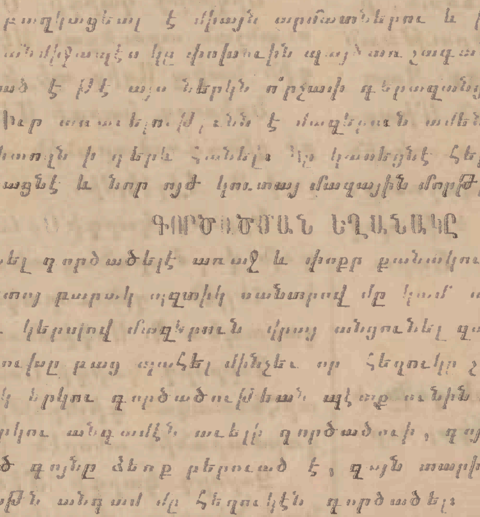

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միացութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Նեղճութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Շիւծման, Երկար ապաքինմանց, Աղն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց զօրեղ կերպիւ ներգործող են մի օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպօն փողոց, 14—ԼԻՈՆ 1997

Միակ գործակալք և ներկայացուցիչք ի Կ. Պոլիս ԷՏՈՒԱՐՏ և ԱԼՊԷՐԹ Պէրէքէթ խան, Ղալաթիա

ՄԻԱԿ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԳԱԼՈՐԻՖԷՐՆԵՐՈՒ

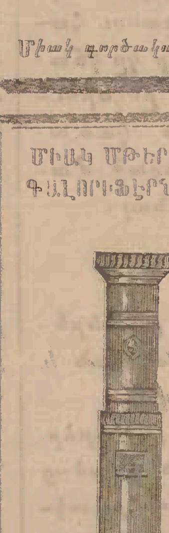

ՌՈՒԻԹ ԿԷՄԻՆԸՐԸ
ՎԻԷՆՆԱ

Հ. ԼԱՆԺ
24 Պէրշէմպէ պազար, 32 Մահմուտիյէ յօքուշ

ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ ԵՒ [illegible]
Նորագոյն առարկայք

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՁՄԻՆԷՆԵՐ
Կրակարանի վերաբերեալ մանր առարկայք

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, Յուլանդ և Թափծու երկաթէ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
Ամեն տեսակ գործիք—Շինուածոյ իրեր

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Տատանոցք-Կշռոցք-Ցորենի կշռոցք

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՃՈԽ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ
ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

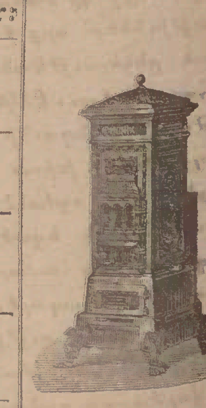

ՑԱԽՋԱԳԻԿԷ
ԹԱՓԾՈՒԷ ԵՒ

ՔՐԻՍԹՕՖԼԷ ՈՍԿԵՋՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 676